ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4718 ՕԳՈՍՏՈՍ 20/2 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1901 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 18 ՁԻՄԱԶԻԻ ԷՎՎԷԼ 1319 ԺԸ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4718

درعلیه غلطه‌ده آره‌وك غزته‌سی ادارهٔ‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Գալաթիա, Նարատունկեան խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 էջ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան եւ տասնհինգ համար	ասպրինկան	140	գրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70	»
» » » »	եռամսեայ	40	»
Տարբ. նշանակութեամբ համար	ասպրինկան	40	գրշ.
» » »	վեցամսեայ	20	»

Գրանցեալ փոխադրութիւն փաստաթղթի համար կ'աւելցուցուի 115 գրուշի փոխարէն 100 գրուշի ճարակ։

Ձեռագրեալ բաղադրատրի ծախքը բաժանորդագրոյ կը վերադարձուի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ազգային խմբագրատուն։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

ԺԵ

Վարչական շարժումը անգործ չմնար։ Ուստի. իր ընդարձակ նիստ գումարեց անցեալ ուրբաթ օր և զբաղեցաւ իր ընթացիկ գործերով։ Կէս մը վարչական գործունէութիւն ալ Սամսոնի մէջ տեսնուեցաւ նայն, ասելի, մէջ մը տարեւոր առաղական ամալ անբեր գործունէութեանց։ Գաւառ. ժողովը միաձայնութեամբ Առաջնորդ ընտրեց Տ. Յակոբ Աշտ Եպիսկոպոսը, որ այս կեսգամ Զմիւռնիոյ քարոզիչ-կոչնաւորութենէն պիտի ազատէ իր հովուական գաւառները։ Հ՞ոգի է ըսել թէ ամէնէն աւելի մենք գոհ մնացինք այդ ընտրութենէն, և աւելի գոհ պիտի ըլլանք իր յանձնառութիւնն որ ազահոյսի է, կ'ըսուի։ Ուրեմն հիմայ պիտի սիրի լիաբերան Տ. Աշտ Եպիսկոպոսի գործունէութիւնը հովուական տարիներէն մէջ։ օրինաւորութեան ոգին պայմանները զարգացնելու կողմէ համամտական չկարենայ ըլլալ Սամսունցոց բաղձանքին։ Եւ եթէ այսպէս չըլլայ, այսինքն եթէ ապարդիւն ջանքեր ընելու մը սկսի նորընտիր Առաջնորդին քաղաքը մուտ գործած օրէն, յանկարծ մէկ երբորդը հաղիւ կրնայ ծանրանալ Աշտ Եպիսկոպոսի վրայ՝ երեք հորդորներն աւելին վիճակներուն վրայ մեղմ։ վասն զի շատ վիճակներ տեսած ենք,— թէ Սամսոն ատոյմ է կամ ոչ՝ ունինք փորձել յանձինկիրն։— որոնք ամէն բանի մէջ քաւութեան նեղաղ կ'ուզեն ընել իրենց Առաջնորդը կամ Տեղապահը, —մրայ Գիտէ վարդապետի համար շամ ըսեր,— և իրենք ձէրի ակռ կ'ուզեն լողալ թիթեռներն ջրերի վրայ։ Նեղեցնին չէ ուզեր, գայրոյը չէ բարեկարգուեր, կուսակցութեանց պէտքը երկրոյ են, ծոյլուն վրայ փրիներին պատահար է, շատ ուձքեր ուզը է կամ բեռ չէ ուզեր։ ամէնուն պատասխանատուն Առաջնորդն է, որ չէ յաջողեր սիրաշիրել հովիւը կամ ողջել ամպերը։ այսպէս է մոր կարգ մը վիճակներուն մասնաւորը։

Կը յուսանք թէ Տ. Աշտ եպիսկոպոս, որուն վիճակած է մեր ծանգեղոյ քաղաքներու մէջ պաշտօն վարել, Աղեքսանդրիայէն մի՛շտ Սամսուն, Լաւնպէր ըլլայ օգտակար պաշտօնավարութեամբ գոհացում տալ տեղական պէտքերուն, և մանաւանդ զուրկ չմնայ վիճակներուն անհրաժշտ ազկութենէն։

Ինքին վիճակի մը օրինաւոր հովիւ ըլլալն ալ վայելուչ բան մըն էր Տ. Աշտ եպիսկոպոս։ Եթէ ամէն վիճակի համար եպիսկոպոս կարելի չէ գտնել, գտնէ ամէն եպիսկոպոսի համար վայելուչ է վիճակի մը տէր ըլլալ, մոր նեղոյց ոգւոյն և առանդութեանց համաձայն։—չեմ ըսեր նաև... «միոյ կնոջ այր», թէ և ասիկա Առաքելական պատուէր մը եղած ըլլայ։

* * *

Կը փափաքիմ ընթերցողներուս ուշադրութիւնը դարձնել անմիջապէս Սամսոնի ափունքէն դէպի Մեծ-Կղզի, ուր ամառուան եղանակին ագնեղութիւնը հասած է իր հասնելիք աստիճանին։ Նիկոմիդիոյ նոյն բնանն։ Մարմարայի հիւսիսային—արեւելեան սահմաններուն մօտ, կը տարածուի այս ճայ լայնի չգեղամարատանը։ ասիկա գիտէք։ գիտէք նաև թէ ամէն բան մեծ է հոն։ առուներն ու պանդոկները մեծ, արդուարդն ու ոգեմանքը մեծ։ Հայ ընտանիքները նոյնպէս մեծ, անոնց քանները աւելի մեծ, սիրտերը... մեծամեծ։ Բայց գիտէ՞ք թէ այնչափ մեծութեանց քով ազգիկութիւնն մը կայ։ որ իր կարգին կ'ստանայ ինքն տուսել գալուն ոգւոյն ինքնութեանց։ Թերեւս անդրադարձած ըլլաք ասիկա։ Մեր ինքնութիւնը մեր ազգանունն է։ Մեր ինքնութիւնը,—մի՛ չեր այս վերտիրման ասիկն օրը։ չէ կրցած իր տ՛ոյրն չքերպուած տամանոցներուն ներքին մէջ հնդիկան տարդուն խոնարհ մատուռի մը տակիր ցոյց տալ տիեզերքին։ Բիրիքիրոյի գիշերգնաց կարգ կրցած է հոն տալ։ Ինչ բան յորմար գտնել իր Տաղանին, մինչեւ իսկ... ազգանունոյ մը չգոյութիւնը։ տարի բան մէջ կը մոռի յաջողութեամբ և կը գնայ ոչ խոր ուրիշ քրիստոնեայ ազգեր, ուանց մրաքին ու սրտին անցքերու՝ թէ երկրային պարտակներու։ Թեպց կատարեալ մէջ ալ գերազանցութիւն մը ալ թէ ինքնուրոյն մատանի ազգային ոգեմանքներուն մէջ։ որ իրական պէտքանք մեն է ինքնին, և ոչ երեւութական, համանգական կամ օգտայն։ Կը պատմեն թէ երկանքնին գ տարի առաջ երկու հայ մեծատուններու մէջ ինդիր ելեր է մատուռի մը շինութիւնը Մեծ—Կղզի մէջ։ բայց յետոյ սիրոյ վրայ ա համաձայնութիւն ծագելով՝ շինութեան գործը մեացեր է այնպէս։ Այս պարագան կը յիշեցնէ իսկ նմանօրինակ անհամաձայնութիւն մը կամ հակառակութիւն մը Բաբերդի մէջ, թէեւ հակառակ արդիւնք աւաւ։ Աչքովս տեսայ հոն երկու եկեղեցի, կուսակցական շինուած, իրարու հակառակ դիրքով... բնակատարար, վասն զի երկուքն մէկը հակառակութեան արդիւնք է եղեր։ այսպէս լսեցի պարմանմամբ։ միշտ այն տան գիտէի թէ հակառակութիւնը կը քակէ կամ չի շիներ, ինչպէս Մեծ—Կղզի գաղափարեալ մատուռը։ բայց Բարբերդան հակառակութիւնը որ ոչ ոչնչացաց մը ծնունդ տուած էր, փոխեց գաղափարս այդ դարմանալի յայտնութիւնէն ի վեր։

Ուստի ես խորհեցայ պիտի համարիմ. ակամայ թէ կամայ, ազգային ոգեմանան մը չգոյութեան վերագրել այն փոյթն ազգայնոյ՝ որ ակեղեցական հարցերի մը պատասխանել կը փութաց յանդիպելս այս Վերափոխման տօնին։

Անշուշտ կարելի է, և հիմայ շատ աւելի դիւրութեամբ, երբեսանդիկ տարի առաջ գաղափարել մատուռը մարմնոյն, քան որ հարիւրի մօտ բարեկիցիկ ընտանիք ամէն տարի ամբոխոյ կ'երթան Մեծ Կղզի։ Բարձրատեղ ճան եկեղեցականներ ալ կը յանձնան հոն, որոնք ի հարկին կրնան յորդոր կարդալ այս գաղափարին իրականացման... աւանդ Բարերդան հակառակութեան ոգին արձագանչեցաւ, վասն զի մէկ եկեղեցի բաւական է հոն,—գնդէ Գրիգորի հայրերէն վրայ շնորհալու համար ատուածպաշտութեամբ և քիչ մը ալ... տարմանի արժանապատուութեամբ։

* * *

Այնուհետեւ ընթերցողներս ներողամիտ ուշադրութիւնը պիտի դարձնեմ դէպ ի Վենեսիկ — եթէ արդէն չէ դարձած։ — ուրկէ վերջերս պատմաձեւ գրութիւն մը լրացած էր տեղական թերթի մը։ Բիւզանդիոն։ Երկու նորաձանօթ վարդապետներու ատոյգգրութեամբ։ Այս գրութեամբ վարդապետները կուգան յայտնել՝ թէ Յոհաննէս Յանձնաժողովը «սիրալօտար յեսս կ'կոչի» այն հրաւիրագիրը զոր ուղղած էր որպէս թէ Խառն ժողովի մեկ անդամին խնդրանքով Հայոց Ս. Պատրիարքին, անոր համար որ Խառն ժողովը պաշտօնական չէ նկատած զայն։ և այսպէս կը պատճառաբանեն. «Մենք այսպէս հանդուցած էինք և ունք, թէ Յանձնաժողով մը՝ զոր Մրբազանս թիւն մը հանդիպ՝ իւր Գլխով կ'կոչէ, կ'ներկայացնէ նոյն ընկերութիւնը և պեռը, և իրը այդպիսի կարող է իւր սեփական ստորագրութեամբ և կնքով հրաւիրագիր լղել։

Առանց իրենց գրութեան կարդալն հասնելիս, մանաւանդ ամէն բան անկարգ կը գտնեմ յառաջ բերուած պատճառաբանութեանց մէջ ալ։ կը հարցնեմ նախ թէ ի՞նչ բան յեսս կը կոչեն։ Երբ Խառն ժողովը պաշտօնական։ չկարաց վարպետանալիներուն հարցը ասիկա քարոզարարներուն մարդամ մը՝ ասիկա մը ոչ ոչ ունեցաւ և կարի ազգային դաս մը Վենետիկ կամ Բարերդանուն։ Այդ օրը պարապայի մէջ բանաւոր կը համարուի ազգէն մարդամ բան մը յեսս կոչել —հնարքներ էն իմանալ մարդամա բանաւորներէն։ Թէ բան յեսս կոչում ընելը ի՞նչ բան է և ո՛ր պարագայի մէջ ի՞նչ կրնայ ունենալ, դրոք։ Վարդապետները Հայերը, կարարքը ասվի ասզմավեպ հանդիսէն, որ դեռ ներ չունի և չալ պարտաւորեցաւ Սամփան Ոսկեբերանի յիշատակին նուիրած տաճարի մատիրը։

Երբ մարդուս սիրտը նեղ կ'ուզայ իր իսկ գաղափարը պակելու մասին, ուրիշին ուրիշէն գաղափարը ընդունող մարդուն սիրտը ասելի նեղ կ'ելլայ։ հասնելաբար յիմար է այն մարդը որ իր գաղափարը իր լեզուով մէջտեղ կը հանէ և ուրիշներէն պարտաւորուելու ատիր կուայ։

117. Եմարիան նասի ալեն էսէան էգ-սէրիւհիմ լէհիս գրնէ։ ամէնէն յանդուգն մարդը առիւծի դէմ՝ ան է որ շատ ուշադիր տեսած է։

118. Էրթէ՛ալիմբ Փիս սըղոր տէլիլիւ թէգատիմի Փէլ քիրէր։ մանանգիանան ատան ուսանիլը՝ մարդը դէպի առաջնիմութիւն կ'առաջնորդէ երբ որ մեռնայ։

119. Էրթէ՛ալիմբ Փիս սըղոր քէն նեղլի ուլէլ հանէր, մանկութեան ատան ուսանիլը քարի վրայ քանդակելու պէս է։ Ոսան. հատուած մը։

Գատ եէնփ՝ուլ էսէալիլ ատիմլէ Փի սըղարին
Վէ լէյսէ եէնփ՝ուհում մին պա՛ռիկիլ էսէալիլ
Բանէլ կուսանէ լիգա 'ատէլիէնէ՝ թէ-սէնէթ
Վէ լա եէլիյնիւ վէլէվ լէյնէնթիէնիւլ խաշէալիլ

Կրթութիւնը մանուկներուն անշուշտ օգտակար է՝ ալեայ այդ փոքր ատիրքին մէջ, անկէ եաքը օգուտ չունի, ինչպէս որ թարմ ճիւղերն ալ երբ չակելու ըլլաս կը շակուին, մինչեւ չոր փայտը կարելի չէ ուղղել։

120. Կընէլ մէջ՝ի Փիլ կուրեալթիթ վէ դան, հարստութիւնը պանդխտութեան մէջ մարդուս հայրենիքն է։ այսինքն՝ հարստութիւնը պանդխտավայրը հայրենիք կը դարձնէ իր տիրոջ։

121. Էլիֆատիւ լէլ մուլթէէթի վէ ին ասնէնէլ մուգիթէտ։ նախապատուութիւնը գոյ մը առաջին անգամ սկսողին է եթէ հետեւողը լաւագոյն ալ ըլլի։

122. Էրթինէ Թա՛զուրու էլէթ Քինէ Փէթէէնա՝, Թուզը Թուզն նայելով կը հասնի։

123. Էլվէէտիս սէմիրէթիլ Փիւռա, գաւաթը սառի պատուն է։

124. Գը Փաք Թէսէմ գաֆաք։ լեզուդ (գոյէ՝) լաւ դոցուցէ՝ ոգաէսդն վիդ վատնգէ զերծ ըլլայ։

125. Զէէհգահլ հըմարիւ եաղլուղու գարէն Փէ՛սատ մասլուսմէլ իւգիսէնէն, էյը երկու աղիւսը ուզելու գնաց և երկու ակռնէ որը կորցուած դարձաւ։

126. Էլ վահէթիւ խայրին մին ճէլիսին սու, առանձնութիւնը չար ընկերէն աղէկ է։

Ոսան. հատուած մը.

Խալվէթիլ ինսանի խայրիւն
Մին ճէլիսին սու՛ր ընէէկ,
Վէ ճէլիսիլ խայրի խայրիւն
Մին ճիլուսիլ մէք՝ի վահէէկ։

Մարդուս համար առանձնութիւնը չար ընկերի մը ներկայութենէն աղէկ է, ինչպէս նաեւ բարի ընկերոյ ներկայութիւնն ալ առաւելն նայելի աղէկ է։

127. Մէն ալլէմէնի հարիւ ֆէդուա սայիէրէնի ազատ, ով որ ինծի տուր մը սովրցուց, իրեն գերի ըլլա զիս (անոր գերին կ'ըլլամ)

Ոսան. հատուած մը.

Ուզատիմիւ իւսթազի 'ալա նէֆսի վալիսի
Վէ ին նալէէնի մին վալիսիլ ֆուալիւ մէր՝ էրէֆ։
Ֆէզդաք միւրէզալիր բուսի մէրբուսնու ճէվհէրիւն
Վէ հազա միւրէզալիլ ճիսմի վէլ ճիսմիւ մին սատէֆ։

Եթէ հօրմէս փառք ու պատիւ ալ ժառանգեմ, դաստիարակս հօրս վրայ կը հարթուցամ, վասն զի դաստիարակը հոգին կ'ազնուացնէ, հոգին՝ որ գոհար մըն է, իսկ ծնողքը մարմինը կը խնամէ որ սատափ մըն է։

128. Իսանէր բէյհաթէ ֆիլ ճէպին ահանէնա մինէշ չէմէմի ֆիլ 'ըմնին, ճակատ վրայ քարինքի կոթիլ գանուելը հարատանալէ լաւագոյն է, այսինքն լաւ է ալխատիլ քան հպարտանալ։

129. Լա եուխլիգուսա սիպամէ միսլիսթէ՝ սրբուսան լիւհանէ, բան մը այնչափ չի հինցուներ մարդուս երեսը (պատիւը չի կորցներ) ոչչափ ուրիշին պէտքի մը համար գործելը։

130. Նէրէֆիլ մէքեանի պիլ մէքին, տեղի մը պատիւը գայն գրաւողն կախում ունի։

131. Էթ թէմիւ եանի՝ վէն նաղուրիւ կայրեւ մանի՝, տրմաւը հատած է, պահպանան ալ թիգիլ չի դներ։

132. Իլիսո՛նիւ խա՛ֆի, գող՝ սիրաը դող։

133. Էլ էտէզ խայրիւն մինէղ զէհեզ, կրթութիւնը ոսկէ լուսդոյն է։

134. Նի՛մէլ էնիս էլ քիթապին նէֆիս, ընտիր գիրքը ինչ գեղեցիկ ընկեր է։

135. Մէն ճէրբէպէլ միւճէրբէպ հալլէթ պիհին նէտամէ, ով որ փորձեալը կը փորձէ կը զլէայ։

136. Լա եահուքքու զահրի միսալու զա-ֆիր, ո՛չ մէկ բան կը քերէ կանակսիմ եղունգիս չափ։

137. Վալահի մարէէյնա հուզէն պիլա մէլամէ, կ'ուզնում թէ չի տեսայ սէր մը որ պախարակում զերծ ըլայ։

138. Պի գաբրի լուղիլ մէր՝ի եէքսիրքա էէֆո՛ւհու
Վէ Թիլեթ ուէհի՛ ընեէշ էնտո՛իտի ա՛վանու։

Ցէպատիր իլա հըֆիլ լուղթի միսսրի՛ան
Ցէքիւլլիւ լիսանին պիլ հագեյ գաթի իսնանու։

Մարդ ո՛չչափ լեզու գիտնայ՝ իր չափը այնչափ կը բարձրանայ, ասկէ զատ գիտցած լեզուները իր նեղ պարագաներուն մէջ կը նպաստեն անոր։ Ճշմարիտ է թէ իւրաքանչիւր լեզու մէյմէկ մարդ կ'արժէ, ուրեմն փորձա՛ , լեզուներ սորվելու հետամուտ եղի՛ր։

Ս. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

ԳԻՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՆՑ

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԱՌԱԾՈՒՆԵՐ ԵՒ ԻՄԱՍՏՈՒՆ ԽՕՍՔԵՐ

Ե.

108. Էլէէրիս ճէէնէ՝ֆիլ հարիպ, գիշերը փախչողին դարխուն է։

109. Էն նուսկու պէյ՛էլ մէլէ՛ի թագրի՝, ուրիշներու տալու տրուած խրատը զանխորհուրդ է։

110. Էլէքլան Փիվէէշ լիվ՛ի տա, կըլառնալէ ետքն ալ ուսելը հեռանդութիւն կը բերէ։

111. Իսթիւհիւ Ֆիլիմա վէ էնֆիւհիւ Ֆիս սէմա, ասելը ջուրի մէջ, քիթը երկինքը։

112. Լիզ գէհնայէթիւլ խալիկէթիւ խայրիւն մին մի՛ինգ գի՛ապա, աւելի ադեկ է որ գոմը գարալ ըլլայ քան թէ գաղերով լեցուած։

113. Լա թա՛ամիւլ հասնաիւ գէմա, չի կայ գեղեցիկ մը որ գարասութիւն չունենայ։

114. Ռնատլ իմթիհան եիւքսէմիւլ մէրիւ էվ եիւհան, մարդ փոքի տոլնէ կը գարուսուի կամ կ'ատարգուի։

115. Շէֆի՛ուլ միւղնիգի ազգարուհ, մեղուորին բարեբիսը իր խառատանութիւն է։

116. Սաարքաք լիսիրմէք էվսա՝, քու սիրաց աւելի լայն է քու գաղանիքդ պահելու մասին։

Ոսան. հատուած մը.

Իրա՛ ազգա սարիլ մէք՝ի ան սիրքի ինէքիրի
Մեզ սարիլ լէգն եիւսթէվա՛ուս սիրիւ ատեգուս,
Իրդէլ մէք՝ի էքիա սիրքէնիւ զի լիսանինի
Վէ լամի՝ ալէյնի կայրիւնիւ Փէնվի ահմագուս։

128. Իսանէր բէյհաթէ ֆիլ ճէպին ահանէնա մինէշ չէմէմի ֆիլ 'ըմնին, ճակատ վրայ քարինքի կոթիլ գանուելը հարատանալէ լաւագոյն է, այսինքն լաւ է ալխատիլ քան հպարտանալ։

129. Լա եուխլիգուսա սիպամէ միսլիսթէ՝ սրբուսան լիւհանէ, բան մը այնչափ չի հինցուներ մարդուս երեսը (պատիւը չի կորցներ) ոչչափ ուրիշին պէտքի մը համար գործելը։

130. Նէրէֆիլ մէքեանի պիլ մէքին, տեղի մը պատիւը գայն գրաւողն կախում ունի։

131. Էթ թէմիւ եանի՝ վէն նաղուրիւ կայրեւ մանի՝, տրմաւը հատած է, պահպանան ալ թիգիլ չի դներ։

132. Իլիսո՛նիւ խա՛ֆի, գող՝ սիրաը դող։

133. Էլ էտէզ խայրիւն մինէղ զէհեզ, կրթութիւնը ոսկէ լուսդոյն է։

134. Նի՛մէլ էնիս էլ քիթապին նէֆիս, ընտիր գիրքը ինչ գեղեցիկ ընկեր է։

135. Մէն ճէրբէպէլ միւճէրբէպ հալլէթ պիհին նէտամէ, ով որ փորձեալը կը փորձէ կը զլէայ։

136. Լա եահուքքու զահրի միսալու զա-ֆիր, ո՛չ մէկ բան կը քերէ կանակսիմ եղունգիս չափ։

137. Վալահի մարէէյնա հուզէն պիլա մէլամէ, կ'ուզնում թէ չի տեսայ սէր մը որ պախարակում զերծ ըլայ։

138. Պի գաբրի լուղիլ մէր՝ի եէքսիրքա էէֆո՛ւհու
Վէ Թիլեթ ուէհի՛ ընեէշ էնտո՛իտի ա՛վանու։

Ցէպատիր իլա հըֆիլ լուղթի միսսրի՛ան
Ցէքիւլլիւ լիսանին պիլ հագեյ գաթի իսնանու։

Մարդ ո՛չչափ լեզու գիտնայ՝ իր չափը այնչափ կը բարձրանայ, ասկէ զատ գիտցած լեզուները իր նեղ պարագաներուն մէջ կը նպաստեն անոր։ Ճշմարիտ է թէ իւրաքանչիւր լեզու մէյմէկ մարդ կ'արժէ, ուրեմն փորձա՛ , լեզուներ սորվելու հետամուտ եղի՛ր։

Ս. Յ. ԿՈՒՐՏԻԿԵԱՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԱԳՈՅՑ ՈՒՐՖԱՅԻ

ՈՒՐՖԱ, 1 Օգոստոս 1901

Մեր սովորութիւնն համեմատ՝ այս անգամ ալ զանց չենք ըներ 1900—1901 տարեշրջանին պատկանող գրեթէ քառասուն յատուկ Կրթական Վիճակագրոյցը հաղորդել Արեւելքի, յարակից քանի մը տեղեկութիւններով։

Փութանք կարճաբար ըսել թէ՝ ինչպէս ծանօթ է արդէն՝ տեղւոյս Ազգ. և Հայ-Բողոքական վարժարանները 5 տարիէ ի վեր միւնոյն ծրագրով հաւասարաբար կ'ընթանան։ Ուստի, այդ հանգամանաց տակ կը ներկայացնենք մեր վիճակագրական յիշատակագրութիւնը։

Բարձր Նախակրթարանի ուսանողներ

Մանչ	—35	Հայ 19	Հայ Բող.	—Գումար. 54
Աղջիկ	—26	» 24	»	» 50
	61	43		104

Տարր. Նախակրթարանի ուսանողներ

Մանչ	—185	Հայ 35	Հայ Բող.	—Գումար. 220
Աղջիկ	—65	» 22	»	» 88
	251	57		308

Դպրոցի ուսանողներ

Մանչ	—352	Հայ 70	Հայ Բող.	—Գումար. 422
Աղջիկ	—250	» 78	»	» 328
	602	148	Համագումար	1162

* * *

Զանազան ծանօթութիւններ

1. Միացեալ վարժարաններու Հայ՝ թէ Հայ Բողոքական երկսեռ ուսանողներու թիւին մէջ կը գտնուին մաս մը դրսեցի որդեր, որոնք պատասխանեցին են սեղուոյս Ամերիկեան ու Գերմանական որբանոցներու։

2. Վերեւ գրուած հաշիւներէն կ'երեւայ որդէն որ Հայ մանչ ուսանողներու թիւն է 572, որովհետեւ 64 որբ սաներ ալ Ազգ. Որբանոցի մէջ ուսում կ'ստանեն, որով ուղղակի ազգ. կրթական յարկերու տակ մտակղուած Հայ մանչ ուսանողներու թիւը կը բարձրանայ 636։

3. Մեր աչքին առջեւ ունենալով նախընթաց տարեշրջանին կրթական վիճակագիրը բաղդատութեան տանն՝ ներկայ վիճակագրոյցին մէջ ուսանողներու թիւը՝ գրեթէ հարիւրին 12 նուազած կը տեսնենք, որուն անտարակուսելի պատճառը կը նկատենք այն շեղուած կարգադրութիւնը, որ անուսական անյարող պայմաններու բերմամբ վերջին տարուան մէջ աւելի զգուշացուցած է հոգի հոգը, ուստեղ առած մաս մը անկարող ընտանիքներու՝ իրենց զաւակները դպրոցէ դուրսի թողլու։ Այս տեղ փակագիծի մէջ յիշենք՝ թէ քանի մը տարիէ ի վեր մեր ազգայնոյ մէջ գոյութիւն ունեցող որբանոցամ տարամբ մը, ու անոնց համամիտ քանի մը ազգայիներ՝ կարգադրութեան բերմամբ դպրոցէ ետ մնալու սահմանուած 85 որբերու կրթական հոգը ստանձնեցին բարեբաղդաբար։ ապա թէ ոչ՝ նոյնչափ թիւ մը ալ զեղչել պէտք պիտի ըլար հինին բաղդատմամբ՝ արդէն պակասած ուսանողներու թիւէն։

4. Երկու հասարակութիւնոց կողմէ կազմուած դպրոցական վարչութիւնը վերջին տարեշրջանին մէջ ալ վարժարաններու նիւթականը լանոց հոգալ՝ մասամբ ուսանողներէ գանձուած թոշակներով ու մասամբ ալ դուրսէն բարեսիրտ անձանց կողմէ հասած կրթասիրական նպաստներով։ Սակայն ունեցաւ իր դժուարութիւնները ալ, զոր փարատելու համար սաթալուեցաւ դիմել նաև ուսուցիչներու կամաւոր հուէրին, ինչ որ չգլացան սոյն վարչութիւնը իրենց տարեշրջանէն մաս մը սիրայօժար զեղչելով ի նպաստ դպրոցական սնուցման։

5. Վարժարանական ներկայ դրութեան տակ՝ օտար հաստատութիւն ըլլալով՝ 60ի չափ մանչ՝ ու 40ի չափ աղջիկ հայ ուսանողներ հաւատիկական դպրոցները կը յաճախեն։ Պէտք է գիտնալ թէ նոյն օտար հաստատութիւններու կանոնաւորութեան ու ծրագրի բաւարարութեան կողմէ շատ վար կը մնան Ազգ. կրթական հաստատութիւններէն։ Ուրեմն միակ շարժառիթը որ այդ մաս մը երկսեռ ուսանողները առաջնորդած է օտար յարկերու տակ, նիւթական նպաստներու ակնկալութիւնն է պարզապէս։

Գ. Կ. Ո.

— 92 —

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵԱՆՔԻ ՊԱՅՔԱՐԸ

ՍԱՌԱ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

ԺԵ

Պուա-լը-Ռուայի բարի երէցը, որ դղեակը կը ճանչէր այն օր, առանց գիտակցութեան, Սառա կոմսուհիին մեսակցը եղաւ, որ ճարտարօրէն հարցաքննելով զայն իմացաւ թէ Սէվրաք Պուա-լը-Ռուա կը դառնէր։ Սառա կոմսը հաղորդեց թէ Սէվրաք դարձած է Ալժէրիէն։ Կոմսը շատ բուռն ուրախութիւն մը յայտնեց, թէեւ քիչ մը զարմանքով խառնուած։ Ի՞նչպէս Բիէռ իրեն չէր գրած տակաւին։ թերեւս Սէվրաք ուրիշ մը պատճառեր էր անակնկալ մը պատճառել իր մօրը։ կոմսը գոհացաւ Սառայի տուած բացատրութիւններով, և նամակ մը գրեց Ծրասատի, զայն դղեակ հրաւիրելով։

Յաջորդ օրը, առաւօտ, Սառա լեռնաւոր փոքր կառքը և առանձին՝ ասառային ճամբէն՝ Պուա-լը-Ռուա գնաց։ Բիէռ երկու ժամէ ի վեր մեկնած էր տունէն։ Բայց իր մայրը սրահին մէջ կը գտնուէր, որ զաւառացի կնոջ մը մաքրութիւնեան շնորհիւ՝ կոկիկ ու մաքուր երեւոյթ մը ունէր։ Երբ կոմսուհին ներս մտաւ, պառաւը գուլպայ կը հիւսէր հանդարտիկ ոգեստիկ ոգոյ համար։ կոմսուհին բարեկամական դիմադրութիւն մը յայտնեց որ Բիէռ Ալժէրէն դառնալէն ի վեր դղեակ չէր եկած։ յետոյ յարեց թէ կոմսն ու ինք յաջորդ օրը անպատճառ կը ազատէին Բիէռեն։

Սէվրաք երբ իրենց տունը ժամը եօթին Բարիզէն դարձաւ, մայրը դիմաւորելով դիրքը, ըսաւ։

—Բանակիչի կոմսուհին այս առաւեւուն դիս տեսնելու։ խնացած ըլլալով որ Ալժէրիէն դարձեր ես ուզեց քեզ յանդիմանել՝ դղեակ գալած չըլլալուդ համար։ Բայց ես չեմ կրնար կամանել քեզ, որովհետեւ ինչ շարժառիթով էր որ բարեկամներդ լեցնիր։ Պէտք է տեսնեմ երթամ տեսնեմ կոմսը։ Գիտես թէ ո՛րքան կը սիրէ քեզ։ Վաղը ճաշի կը սպասեն քեզի։

Եկէ՛ ճամբուն երկայնքը գտնուող բոլոր ծառերը Բիէռի գլխուն վրայ իյնային, նուազ պիտի ջարդուեն գոյն քան կոմսուհիին անակնկալ այցելութիւնը ու հրաւէրը։ Բիէռ շատասխանեց մօրը, ու ցաւով տեսաւ իր ձեռք առած զգուշաւորութիւնը ի դերեւ ելլելը։ Սոսկալի դժբախտութեանց նախազգացումն ունեցաւ։ Բիչ մնաց պիտի գ՝ չէր, ինչպէս Ֆրասարի գրասենեակին մէջ։ ո՛չ չպիտի երթար։ Բայց ճշմարտութիւնը մօրը խոստովանելու մասին զգոյշ ամօթը կասեցուց զինքը, խոտամբեր ու երկչոտ կասկ մը յայտնել գործուած յանցանքը։ անոր դատաստանին ենթարկել ինքզինքը, երբ ան, մայրը այնքան հպարտ էր իրմով, ուստի համակերպեցաւ վտանգին գիմադրել արիաբար։

Սակայն հակառակ այդ ամէնուն, Բիէռ դատաստանին մը կը զգար մտածելով թէ Պլանշը պիտի տեսնէ, պիտի խօսի անոր հետ։ Եւ տակաւ նոյն իսկ գիւղ չզգաց Բանակիչիլի դղեակը երթալ սթիզուելուն համար։ Իր խիղճը հանդարտած էր ա՛լ։ քանի որ կարելին ընած էր Սառայի հետ դէմ առ դէմ չգալու համար։ Ճանապարհը ուրիշ ուղի մը կը բանար իր առջեւ, որուն պիտի հետեւէր ակամայ։ Մնաց որ, Բիէռ միտքը դրաւ թանկագին մարդ մը դարձնել, ժամանակ չտալ և կացութիւնը չվատնդել, որ բաղդատարար ուրիշ լաւ էր, շնորհիւ ըրած ճիգերուն։

Սրտի չափազանց տրտմութեամբ մըն էր որ դղեակին վանդակապատին առջեւ հասաւ, ուրկէ ներս կը մտնէր երբեմն անհոգ ու երջանիկ։ Ընդարձակ բակը անցնելէ յետոյ՝ դէպի պարտէզը ուղղուեցաւ։ Ուրախ տիէր կը հասնէին մինչեւ երեսն։ Դրէսկին առջեւ տարածուող մարմանդին վրայ, աւազանին եզերքը, Լաուն-թենիս կը խաղային։ Թէ՛ բասին վրայ տասնի չափ հոգի կը դիտէին խաղացողները, ծափահարելով փայլուն հարուածները։ քաջալերելով յաղթողները։ Բիէռ պահ մը կանգ առաւ, դիտելու համար այդ տեսարանը։ Գլուխը պտտեալ կը զգար ու իր արունգները կը կիրտէին։ կոկորդը այնքան չորցած էր որ կարծես թէ բառ մը չպիտի կրնար արտաբերել։ Ցանկացած ազմելի խանդավառութիւն մը լսուեցաւ։ Վճռական հարուած մը յաղթական հանդիսացուցած էր մէկ կողմը, ու խաղացողները իրենց գունաւոր նկարագիր տարազներով՝ դեղտակ կ'ուղղուէին։

Բիէռ ամօթ զգաց իր տկարութեան համար ու հաստատ քայլերով յառաջացաւ դէպի թէրասը։ Կոմսը հանն դարձաւ, ձեռքերը իրարու զարկաւ և դէմքը ճաճանչագեղ, թեւերը բացած՝ երեք քայլ առաւ Սէվրաքը դիմաւորելու համար։ Սէվրաք հպիւ կոմսը նշմարած, ինքզինքը սեղմաւած զգաց ծերունիին կուրծքին վրայ։

(Շարունակելի)

Քաղաքական Լուրեր

ԶԻՆՈՒ ԴԻՊՔԵՐԸ

Բրոքտոնը.—Զինական պատուիրակութիւնը.—Գերմանիոյ մէջ.—Զուն իշխանին հիւանդութիւնը.— Անճանաչելիութիւններ.— Զինու արձանիր։

Հաշտութեան բանակցութեան հետեւեալ երեք կէտերուն նկատմամբ ամբողջական վերջնական որոշում չէ արուած.— Ա. Բէքինէն ու Զի–Լիի նահանգին միջազգային զինուորներուն հեռանալու թուականը։ Բ. Թէ՝ Հունկ–Բուլ յանձնաժողովին մէջ Անգլիոյ, Գերմանիոյ ու Ճապոնի նման միայն առեւտրական շահեր ունեցող տէրութիւնները ներկայացուցիչ պիտի ունենան, թէ նուազ կարեւոր չահ ունեցողները՝ ինչպէս Իտալիան և Մ. Նահանգները։ (Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ այդ վերջին միջոցը պիտի ընդունուի)։ Գ. Երեք հրամանագիրներու հաւանութիւնը։

—Գերմանիա զրկուած չինական պատուիրակութեան պետ Զուն իշխանին յանկարծական հիւանդութիւնը, որով իշխանը տասը օրի չափ Պալ պիտի մնայ, շատ եղական է։ Պէյլինի մէջ արդէն ամէն պատրաստութիւն տեսնուած էր Զուն իշխանը ընդունելու։ Բնականաբար որ Բոյտամ հասնելուն պիտի բնակի Սան–Սուսիի դաշտատանը նարէնկնեններու ջերջին մէջ, որ երեք սենեակ պիտի ունենայ իր անձնական գործածութեանը համար։ Ռաֆֆէլի Կ–ուլլին պիտի ծառայէ իշխանին ընդունելութիւններուն։ Այդ ջերջին մէջ բուսական տեսակ է վար մարդ բնակած չլլալով, շատ աշխատութիւն կատարուած է կահաւորելու համար։ Շէնքին մէկ մասը խոհանոցի վերածուելով Պէյլիէն, տասը խոհարարներ դրուած են հոն։ Լրագրիչներու կողմէ հաղորդուած այդ բոլոր մանրամասնութիւնները անկասկած ապատրութիւն մը ըրին հանրութեան վրայ։ Ինչպէս կ'ըլլար որ այդքան հոգածութիւն ցոյց կը տարուէր և այնքան պատրաստ կ'ըլլային տեղ որ գերման կառավարութիւնն խոնարհաբար ներողութիւն պիտի խնդրէր անոր ներկայացուցչին վատաբար սպասնուած ըլլալուն համար։ Դիտողութիւն կ'ըլլայ թէ ինչու համար զօրավար մը կամ թիկնապահ մը Պալ չի զրկուր զայն դիմաւորելու և Բոյտամի մէջ ալ փոխ Մոլթքէ զօրավարին կողմէ կ'ընդունուի։ Ինչ պիտի խորհի և ինչ պիտի ըսէ այդ Զինացին։ պիտի մտածէ թէ ներողութիւն խնդրելու եկած է, և եւրէ Զրն վերադառնայ, պիտի պատմէ թէ Եւրոպացիները խոնարհաբար մեծ պատիւներ ընծայած են իրեն։

—Զուն իշխանին հիւանդութիւնը ստոյգ համարողները ըսին թէ բժիշկները յայտարարեր են որ երկաթուղիի կառուխումներուն ցնցումը, տարապայման տաքը և մեռնդի փոփոխութիւնը առաջ բերած են հիւանդութիւնը։ Բնողներ ալ կան թէ Զուն իշխանին հիւանդութիւնը կեղծ է և թէ դիւանագիտական դժուարութիւնց հեռանալովին է որ իշխանը չէ ուզած ճամբան շարունակել մինչեւ Պէյլին։ Յայտնի չէ թէ ի՞նչ են այդ դժուարութիւններնը։ Բոյտամի մէջ կատարուելիք ընդունելութեան բոլոր պատգամները որոշուած և ծանուցուած էին իշխանին, և ինչպէս վերը ըսուեցաւ, անոր ըլլալիք պատիւները լաւ տպաւորութիւն մը չէին ըրած հանրութեան վրայ։ Հիմա սա յայտնի է թէ ուղեւորութիւնը ընդմիջուած է և Պէյլինի չինական դեսպան Լու–Այ–Հուան յանկարծ Պալ դարձած է իշխանին հետ տեսնելու։ Կ'ենթադրեն թէ Բէքինէն հեռագիրներ ստացած է որոնց Զուն իշխանին պիտի հաղորդէ անոր Պէյլին հասնելէն առաջ։

—Հեռագրական լաֆֆան գործակալութիւնը կ'իմանայ թէ Զուն իշխանը հեռագրեր է Բէքին թէ ինչ պիտի պատասխանուի երեք անգամ խնդրելի Գերմանիոյ կայսրը առնչեալ և թէ դեսպանատան քարտուղարը ու իր մէջ հետեւորդներն ալ պիտի երկրագեն։ Իշխանին այդ հեռագրին վրայ՝ Լի–Հունկ–Զանկ դիմեր է Բէքինի դեսպանին, որպէս զի այդ արարողութեան պայմաններուն մէջ փոփոխութիւններ ըլլան, բայց դեսպանը մերժեր է, ըսելով որ իր կառավարութիւնը արդէն կարգադրած է այդ խնդիրը։

—Լոխալ Անցայկերի Բղեմակիցը Պալի մէջ տեսակցութիւնը մը ունեցեր է Զուն իշխանին հետեւորդներէն Եին–Զանկ զօրավարին հետ, որ յայտարարեր է թէ Զուն իշխանը Զինու արքունիքին պահանջումներուն վրայ պարտաւորուեր է ընդհատել իր ուղեւորութիւնը, բայց կը յուսայ թէ մինչեւ ուր օր բոլոր դժուարութիւնները պիտի հարթուին։ Զօրավարը ըսեր է նաև թէ Զուն իշխանը իր կառավարութեանը ուղղած է հեռագիր մը որ 1200 փր. արժէր է։

— Պէյլինէն չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ կառավարական շրջանակներուն մէջ պատմառներ կան կարծելու որ Զուն իշխանը իրաւ հիւանդ է երկար ուղեւորութեան մը հետեւանքով և այդ պատճառով յայտարարած է Պէյլին ժամանումը։ Վիլհէլմ կայսրը երկուշաբթի իրիկուն իր ներկայութեան ընդուներ է Ռիմքէր զօրավարը որ մինչեւ Պալ ընկերացած էր Զուն իշխանին։ Հետեւեալ օրը, երեքշաբթի, Ռիմքէր զօրավարը նորէն Պալ ուղեւորեր է։

— Բէքինէն չորեքշաբթի օրուան թուականով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հրամանագիր մը հասեր է Բէքին, որուն համաձայն Զինու արքունիքը մասդիր է իր մայրաքաղաքը դառնալ։ Ուղեւորութիւնը ասանց հանդիսական արարողութեան պիտի կատարուի։ Արքունիքը, Սի Նկան–Ֆուէն ճամբայ ելած ատեն, հարիւր հազար թէել պիտի բաժնէ անդուոյն աղքատներուն։ Նաև մէկ տարուան տուրքերը պիտի չնորհէ՝ Շան–Սիի, Հոնանի ու Զի Լիի մէջ իր անցնելիք տեղերուն։

ՅՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Ժամանման թուականը.—Փոխոխութիւններ ընդունելութեան յայտագրին մէջ.— Քոմբինեցի դղեակին մէջ.— Արտակարգ վարկերը։

Ֆրանսական կառավարութիւնը տակաւին որոշ պատասխան մը չէ տուած Զարին Ֆրանսա ժամանելու թուականի մասին։ Բայց դահլիճի անդամներուն կարծիքին նայելով, սեպտ. 17ի առաւեւ, Զարը պիտի հասնի Տիւնքէրքի ջուրերը։ Եթէ այդ թուականը վերջնապէս որոշուի Նիքոլա Բ. կայսեր կողմէ, հանդիսաւորութեան նախագահ Պ. Լուբէ սեպտ. 16ի առաւեւ Տիւնքէրք պիտի մեկնի։ Կէս օրէն յետոյ, Պ. Լուբէ ընկերակցութեամբ կառավարական բոլոր անդամներուն, Տիւնքէրքի քաղաքապետարանի բաղմանի պիտի նախագահէ։ Սեպտ. 17ի առաւեւ, նախագահը հիւսիսային նաւատորմի նաւերէն մէկը նստելով՝ ընդ առաջ պիտի երթայ Զարին զբօսանաւին։ Ֆրանսական մարտանաւի մը մէջ Պ. Լուբէի կողմէ արուելիք նախաճաշը մէկէն դրուած է։ Այդ նախաճաշը տեղի պիտի ունենայ Տունքէրքի առեւտրական սենեակի սրահներէն մէկուն մէջ։ Այդ հանդիսութիւնը յետոյ՝ Պ. Լուբէ և կառավարական անդամները Տիւնքէրքէն Ֆոմբինենը պիտի մեկնին։ 18ին Ռիմս պիտի գանուին, ուր կայսրը Վիթրիի բերդէն նոր կայ պիտի գանուի վերջին օրուան ռազմափորձերուն։ Կը յուսացուի որ Զարը սեպտ. 19ին ալ Բարիզ պիտի այցելէ, թէեւ այս մասին պաշտօնական որոշում չկայ տակաւին։ Վերջապէս մնուն 20ին, որ է Փրանքֆուրտու հանդէսներու վերջին օրը, կայսրը ներկայ պիտի գտնուի այն նաւային զօրահանդէսին որով պիտի փակուին Արեւելեան մեծ ռազմափորձերը։ Հաւանական է որ մնուն 17ի իրիկունը մեծ հանդիսարար մը արուի Ֆոմբինենը դղեակին մէջ։ Տրուելիք հանդէսներու կատարեալ յայտագիրը պիտի պարտաստուի նախաբարեաց Խրհուրդին մէջ, որ սեպտ. 3ին պիտի գումարուի Էլիզէի պալատին մէջ։ Այդ գումարման ներկայ պիտի գտնուին նաև եկմտական, գեղարուեստից և արտաքին գործոց նախարարները, որոնք իրենց պաշտօնակիցներուն հաւանութեան պիտի ենթարկեն Զարին այցելութեան առթիւ հարկ եղած արտակարգ վարկերը։ Խորհրդարանի նիստերը դադրած ըլլալուն, այդ վարկերու բացումը պիտի քննուի սեպտ. 4ին գումարուող պետական Խորհուրդի նիստին մէջ։

Տիւնքիրք, 27 օգոս.—Բազմաթիւ պէլճիքական և անգլիական շոգենաւեր Տիւնքէրք կը սպասուին հաղարաւոր զբօսաշրջիկներով։ Այդ շոգենաւերը իրաւունք պիտի չունենան ծովուն վրայ պտոյտներ կատարելու, որովհետեւ այդ իրաւունքը վերապահուած է Տիւնքէրքի նաւամիջ շոգենաւերու Ընկերութեան, որուն շոգենաւերը կապուած են Տիւնքէրքի նաւահանգիստին։

Ռիմս, 27 օգոս.—Ռիմսի զօրահանդէսին համար ձեռք առնուած կարգադրութիւնները մեծ փութով առաջ կը տարուին։ Որոշուած է պատուոյ բարձրաւանդակ մը և ութ հատ ուրիշ բարձրաւանդակներ շինել, որոնք պիտի կրնան 15–20,000 հոգի բովանդակել։ 400 հոգինոց սեղան մը արուելու մասնաւորապէս վրան մը պիտի կանգնուի զօրահանդէսի գեղանի վրայ, այն նոր շինուելիք կայարանին մօտ, ուր կանգ պիտի առնէ ռուս վեհապետներուն կառախումբը։ Բարձրաւանդակներուն երկայնութիւնը պիտի ըլլայ 1300 մէթր։

Շերպուր, 27 օգոս.—Ծովային նախարարը կը ծանուցանէ թէ 3ընդծովնայ շոգենաւեր Տիւնքէրք պիտի դրկուին՝ նաւային զօրահանդէսին առթիւ։ Նաւահանգստի վարչութիւնն ալ հրահանգ ստացած է եօթը առաջնակարգ թորպիլանաւեր դրկելու Տիւնքէրք, որոնք այդ նաւահանգստին պաշտպանութիւնը պիտի ամրացնեն։

Ֆոմբիէներ, 27 օգոս.—Ազգային պաշտպանութեան պահպանը Պ. Բէքմիս կը պատրաստէ ցանք այն բարեխոսութեանց, որոնք անհրաժեշտ են դղեակին ներքին յարդարման մէջ։ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ Ռուսիոյ դեսպանին հետ համախորհուրդ՝ պիտի որոշէ ըլլալիք փոփոխութիւնները։ Պ. Լուբէի և նախարարներուն յայտնուած յարկաբաժինը մեծ նորոգութիւններ պիտի կրէ, որովհետեւ ժամանակը մեծ աւերներ գործած է հոն։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչնէրի յայտարարութիւնը.—Պոէր պետերուն պատասխանը.—Լորտ Միլնէրի ճառը.—Անգլիոյ երեք եկեղեցիները։

Լորտ Քիչնէր, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Շաբաթէն, Տէվէրէն ու Պոթայէն պատասխաններ ստացած է իր յայտարարութեանը համար։ Պոէր պետերը ըսած էին թէ որոշած են շարունակել պատերազմը։ Պոթա նաև պատուիրեր է իր սատրապաս հրամանատարներուն ալ եւս թող չտալ պոէր գերիները, այլ իրենց պարտք վաճառական մը էր, տարբանակի հաշուեսղով մը սպանեց իշխանը որ փոխէն զարնուեցաւ։ Ընդհանրապէս կեն թէ այդ ոճիրը Զարին թիկնապահ Անթոլ Վլատիմիրովիչ Պորիսիենքի իշխանն է, և ոչ թէ պարզ վաճառական մը։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Քոլումպիա գեՆիք կը գնէ։— կացութիւնը բանամայի պարանցին մէջ։— Ամերիկեան բարեգործութիւնը եւ Ռուսիա։—Կարծիքը Ելիի մէջ։— Բանամա եւ Նիքարակուա։

Նիւ Եորք, 27 օգոս.— Քոլումպիա հոս գէնք կը գնէ։ Այսօր, մեծաքանակ ռազմամթերք ճամբայ հանուեցան Օրիզապա շոգենաւով։ Պ. Մաք Միլլէն, որ Քոլոն կը դառնայ, կ'ըսէ. «Կացութիւնը վերջին ատենին առգնապալից է։ Գործերը անդամալուծուած են։ Մարդիք էի Պոկոթա երթալ, բայց քաղաքը պաշարուած էր ըմբոստներու կողմէ, մեր նեղէս առաջ։ Շրջակայքի լեռներն ալ գրաւուած են ապստամբներուն կողմէ։» Մաքիաս Քոռնէ հասեր է։

Նիւ Եորք, 27 օգոս.— Թրիպուն Ուսինկիքնէ գրուած և Տիբլոմաթիուս առորդութեամբ երկար նամակ մը կը հրատարակէ՝ որ Մ. Նահանգաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այն եղանակին վրայ որով Ռուսերը կը մեկնեն Բանամայի պարանցին շրջակայքը պատճառած չարութիւնները։ Այդ նամակին մէջ ըսուած է թէ Ռուսիա կ'ուզէ որ Մ. Նահանգները միջամուխ ըլլան հարաւային Ամերիկայի դէպքերուն, որպէս զի տերութիւնները գժտին իրարու հետ և տիեզերական հակառակութիւններ առաջ գան։ Տիբլոմաթիուս առաջ կը բերէ Ռուսիոյ ջանքերը՝ բաժնելու համար Մ. Նահանգները ու Անգլիան՝ Զինու խնդրոյն մէջ, հակառակ անոնց քաղաքականութեան նոյնութեան։ Ռուսիա նաև կը փափաքի ցրուելիքն ձգել Մ. Նահանգաց և Գերմանիոյ յարաբերութեանց միջեւ, որպէս զի ռուսական շաքարներուն համար առանձնաշնորհումներ ձեռք ձգէ, զորս կը մերժէին տալ գերմանական շաքարներուն։ Նամակագիրը կը ջանադրէ Տեւտոնները միացնել ընդդէմ Սլաւներու և կ'ըսէ թէ Մընրոյէի վարդապետութիւնը պէտք չէ գործ մ'Նահանգաց գերակշիռ դիրք մը տալու ամբողջ Ամերիկայի մէջ և խորհրդատ մը հանդիսանալու Եւրոպայի օրինաւոր շահերուն։ Տիբլոմաթիուս կը յայտարարէ թէ Ռուսիա մինչև հիմա զիներարկան մեծ դարգարման ոչ և ապացոյց չէ տուած։ Այդ պատճառաւ է որ մասնաւորապէս դիւանագիտութեան մը և մամուլի պայքարներու կը դիմի, որոնցմէ զգուշանալու են ամէն տերութիւն, մանաւանդ Մ. Նահանգները։

Լոնտոն, 27 օգոս.— Իսկինկ Սթանսurs հետեւեալ հաղորդը առաջ կը դրէ Սան Ֆէրնանտոյի (Շիլի) մէջ հրատարակուող Լա Ֆիւսթիսիա լրագրէն.— «Քոլոմբիական ըմբոստութիւնը ամէն մէն է ամերիկեան քաղաքակրթութեան համար։ Այս ըմբոստութիւնը օգտակար ըլլալէ աւելի լոկ չարիք հասցնելու պատճէն ծագում ստած է։»

Ուաշինկթըն, 27 օգոս.—Նիքարակուայի և Բանամայի ջրանցքները ուսումնասիրելու պաշտօն ունեցող ամերիկան յանձնաժողովը թէեւ իր տեղեկագիրը աւարտած է բայց դեկտեմբերէն առաջ Խորհրդարանին չպիտի ներկայացուի։ Լաւատեղեակ անձերու ըսածին նայելով՝ այս յանձնաժողովն պատմառը սա է որ լաւագոյն առաջարկութիւն մը կը սպասուի Փրանսական Ընկերութեան կողմէ, որ հիմա Բանամայի ջրանցքի գործերը կը վարէ։ Այս ենթադրութիւնը հիմնուած է սա կարծիքին վրայ թէ երբ Փրանսական ընկերութիւնը տեսնէ որ Նիքարակուայի պարանցին բացումը կը նախընտրուի Մ. Նահանգաց կողմէ, լուսնդոն պիտի համաձայնի Բանամայի ջրանցքին վրայ ունեցած իրաւունքները ծախել և իր վատնած դրամագլխին մէկ մասին տիրանալ գոնէ։ Մինչև հիմա, Մ. Նահանգները որ և է առաջարկութիւն չընդունեցան Փրանսական կառավարութեան կողմէ, բայց կը յուսացուի թէ ջրանցքի մասին առաջարկ մը պիտի ներկայացուի Խորհրդարանին։ Կը կարծուի թէ Բանամայի ջրանցքին վճռամուն գինը 150 միլիոն տոլար է, բայց այս գինը շափազանցուած կը նկատուի, որովհետեւ յանձնաժողովին հաշուով մինչև հիմա 33 միլիոն տոլար ծախք դրուած է և 142 միլիոն տոլարի տակաւին պէտք կայ՝ աւարտելու համար դրան։

Եղիպտեան Հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ 31 օգոստոս.— Էֆոնտի Բարի կը հաստատէ թէ Թրանսվալի ներկայացուցիչ Տոքթ. Լէյտս վերջերս դիմումներ ըներ է Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի մօտ, որպէս զի Թրանսվալի մէջ տեսակցութիւն մը տեղի ունենայ Ռուսիոյ կայսեր և Բրիւկէր նախագահին միջեւ։ Պ. Տէլքասէ դիտել տուեր է թէ Բրիւկէր նախագահին ներկայացուցիչը Ֆրանսայի մէջ կրնայ ըլլալ որ Պոէրներու ի նպաստ ցոյներու պատճառ ըլլայ։ Նոյն լրագիրը կ'իմանայ նաև թէ Տոքթ. Լէյտս մեւնոյն նպատակով Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Լամսդորֆի մօտ ալ դիմումներ ըներ է։

ՔԻՖԹՈՒՆԻ.—Պոէրները, Շիբէրսի և Վանտէնբերգի հրամանատարներուն առաջ, յանձներ են մինչեւ Ուգհոյնի հարաւային կողմը։ Օգոստոս 27ին բուռն թնդանօթաձգութիւն մը կատարուեր է նոյն տեղին արեւմտեան կողմը։

ԲՐԻԹՈՐԻԱ.—Կարէթ անգլիացի գընդապետը, Լոզդէրկի մօտ գտնի մը Պոէրներ գերի բռներ է, որոնց մէջ կը գտնուի Տրլարի զօրավարին եղբայրը՝ Բիթ։

—Պոէրները քանդելի կառախումբ մը Նարթբվալի և Համանաքրալի միջեւը։ Վանաբլէօր դեր–գեղեցիկը սպանուեցաւ։ Ճնոյ զատակած կորուստներուն վրայ լուր չկայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Բէրթաուէն կը հեռագրեն թէ Բարեյոյսէն 12,000 Ամերիքանէրներ միացեր են Պոէրներուն։

—Մորնինկ Լիսթր կը ծանուցանէ թէ Գերմանիոյ կայսրը՝ չինական պատուիրակներուն կողմէ բրոթոքոլը սարքագրուելէն ետքը միայն պիտի ընդունի Զուն իշխանը։

ՌՈԲԵՆՀԱԿ.— Սաոյզ ազբիւրէ կը ծանուցուի թէ Անգլիոյ թագաւորը սեպտեմբեր 9ին Մրէսէնպորգի պիտի հասնի։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Լօթէն Ռոմանովգի իշխանը, դուքս Լէյոմթէնպէրգի, մեռաւ։ Մնած էր 1847 փետրուար 8ին։

ԲԱՐԻԶ.—Զարը, Զարսկէին ու նախագահ Պ. Լուբէ Տիւնքէրքի մօտ ծովի վրայ իրարու պիտի հանդիպին սեպտեմբեր 19ին։ Ֆրանսական մեծ ռազմափորձերուն վերջին օրը սեպտեմբեր 19ին յետաձգուեցաւ։ Մեծ զօրահանդէսը պիտի կատարուի նոյն ամսուն 21ին։ Տակաւին յայտնի չէ թէ սեպտեմբեր 20ին, որուն համար բան մը նշանակուած չէ ծրագրին մէջ, Ռուսիոյ կայսրը Բարիզ պիտի այցելէ։

ԿԻՐՍ.— Եգիպտոսի Խեդիվը ճամբայ ելաւ Տիվոն–լէ–Պէնէն դէպի Բարիզ, ուր քանի մը օր պիտի մնայ։

ԲԱՐԻԶ —Ֆրանսայի նախարարաթիւը այս առաւ Բարիզ դարձաւ։

—Սէնի ընկերվարականները Պ. Ժորէսը կը դրգռեն հակակղերական կուսակցութեան դէմ՝ իր աղէկան վերաբերութեանը առթիւ։

—Ընկերվարական լրագիրները Ակադեմիի անդամ Պ. Հալէի մէկ բողոքագիրը կը հրատարակեն՝ Պուանկարէ զօրավարը գործոն բանակին մէջ նորէն պաշտօնի կոչուելուն դէմ։

—Ռուսիոյ կայսրը երբ Տիւնքէրք ցամաք ելլէ, պիտի ճաշէ առեւտրական սենեակին մէջ։

ՊԷՐԼԻՆ.— Զրոյց կայ թէ Վիլհէլմ կայսրը սպայակոյտի տեսչութիւնը առեր է Վալտէրսէ մարշալէն։

ՊԱՏԷՆ.— Սաքս–Վէյմարի Հէրման իշխանը այս առաւ մեռաւ։

Ներքին Լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳՈՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Վեհ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Երէկ, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ, Մեծ Եղեռնոյ, Շէյխ իւլ Իսլամը, նախարարները և կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բոլոր բարձրաստիճան պաշտօնատարները կայս. պալատ երթալով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին յոյս կայս. Գահոյքի։ Ինչ վերջը Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, նախարարները պատիւ ունեցան Ն. Վեհափառութեան ներկայանալու Զիթ քիօշկին մէջ, և արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարներն ալ սենեկապետ Իզզէթ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։ Իզզէթ պէյ անոնց հաղորդեց կայս. Իրատէն։

«Պաշտօնատարներուն կողմէ իրենց պատկանող գործերուն մէջ ցոյց տուած ազարկեռութիւնը ու ուղղամտութիւնը Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութեանը արժանացած է։ Ն. Վեհափառութիւնը կը պահանջէ բնաւ չեղիլ հաւատարմութեան և ուղղամտութեան ճամբէն որ հանդիսանալին մէջ ալ փիկութեան միջոց է։ Նաև ժողովուրդին գործերը արդարութեամբ ու փութով կարգադրել և կայս. բարձր գոհունակութեան արժանանալու աշխատիլ։

Թէ՛ նախարարները և թէ բոլոր պաշտօնատարները իրենց արժանացած կայս. մեծարանքներուն առթիւ բարեմաղթութիւններ հաստատել եւրոպական բոլոր մեծ ազգութեանց հետ։ Ն. Վեհափառութիւնը այս յոլովութիւնը ձեռք բերելէ ետքը, աշխատած է խաղաղութեան պահպանմանը և երկրին ամէն կերպով յառաջդիմութեանը։ Թուրք լրագիրները յոյս կը խօսին երկրին եւրոպական կապուածքը վրայ և կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը Օսմ. փառապանծ Գահը բարձրացած պահուն, երբոյն պարտքերէն զատ, երկու հարիւր երեսուն միլիոն ոսկի կանոնաւոր պարտք մը գտաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը յաջողեցաւ այդ գումարէն 105 միլիոն ոսկի դուրս ընել և մնացածէն ալ մինչեւ այսօր իրեն գլխաւոր քառասունըչորս միլիոն ոսկի հատուցուցաւ։ որով այդ 230 միլիոն պարտքէն 150 միլիոն ոսկին վճարուած է։ Թուրք լրագիրները կը յարեն թէ օսմ. արժէքներուն շատ բարձրացած են և ընդհանուր համարում կը վայելեն։ Նաև կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը փոխառութեանց անհանգիստութիւնները նկատողութեան առնելով դրութիւն մը ընդունած է որ է եմմատոյցը հաւատարակռել երկրին հասոյթներովը։

—Թուրք լրագիրներու երկուքն թերթին մէջ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց գրած յօդուածներուն մէջ մանրամասնորէն կը պարզեն երկրին քաղաքական, զինուորական, նաւային, կրթական, եկմատական, տնտեսական և գաղտնի տեսակէտներով ըրած հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնները՝ Ն. Վեհափառութեան գահակալութեան բարեբաստիկ օրէն ի վեր։ Մասնաւորաբար կը շեշտեն սա կէտը և կ'ըսեն որ եթէ նկատողութեան առնուի այն պարագան թէ Վեհ. Սուլթանը Օսմ. փառապանծ Գահը բարձրացած ատեն Եւրոպայի քաղաքական հորիզոնը որքան մեծամեծ վէճերով ու չարութիւններով ծածկուած էր, և օսմ. կառավարութիւնը ի՞նչ դիրքի մէջ կը գտնուէր, յուսով կը հասկացուի թէ ո՛րքան դժուար ու փափուկ գործ մը էր թուրքերոյ քաղաքական յարաբերութիւնները կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար ըլլալիք աշխատութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը սակայն, իր իմաստութեամբը, խոհականութեամբը և հեռատեսութեամբը, յաջողած է թէ՛ օսմ. իրաւունքները ու շահերը պաշտպանել և թէ բարեկամական բարեւ յարաբերութիւններ հաստատել եւրոպական բոլոր մեծ ազգութեանց հետ։ Ն. Վեհափառութիւնը այս յաջողութիւնը ձեռք բերելէ ետքը, աշխատած է խաղաղութեան պահպանմանը և երկրին ամէն կերպով յառաջդիմութեանը։ Թուրք լրագիրները յոյս կը խօսին երկրին եւրոպական կապուածքը վրայ և կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը Օսմ. փառապանծ Գահը բարձրացած պահուն, երբոյն պարտքերէն զատ, երկու հարիւր երեսուն միլիոն ոսկի կանոնաւոր պարտք մը գտաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը յաջողեցաւ այդ գումարէն 105 միլիոն ոսկի դուրս ընել և մնացածէն ալ մինչեւ այսօր իրեն գլխաւորապէս քառասունըչորս միլիոն ոսկի հատուցուցաւ։ որով այդ 230 միլիոն պարտքէն 150 միլիոն ոսկին վճարուած է։ Թուրք լրագիրները կը յարեն թէ օսմ. արժէքներուն շատ բարձրացած են և ընդհանուր համարում կը վայելեն։ Նաև կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը փոխառութեանց անհանգիստութիւնները նկատողութեան առնելով դրութիւն մը ընդունած է որ է եմմատոյցը հաւատարակռել երկրին հասոյթներովը։

—Թուրք լրագիրներու երկուքն թերթին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Զեկոյցը հրատարակուած էր.—«Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձը որ երկրին ու տէրութեան երջանկութեանը սկիզբն է, օգոստոս 19ի կիրակի օրուան հանդիսավոր կերպով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց նոյն օրը առաւեւտ ժամ 3ին առանց հմայգեստի, սովորականին համաձայն կատարել շնորհաւորական արարողութիւններ։ Նաև լուսավառութիւններն ալ նախընթաց օրինակներու համաձայն կատարուի։ Կայս. Իրատէ մը նաև արտօնութիւն շնորհեց թէ փափաքողները կրնան հրթիռ արձակել։»

—Ինչպէս ծանուցուեցաւ, դատական նախարարութիւնը պատրաստած էր ցանկը այն բանտարկեալներուն որոնք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը ապրած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ ազատ պիտի արձակուէին։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, երկի դատական ուսումնական պաշտօնատարներու ներկայութեանը, ազատ արձակուեցան՝ քաղաքական յանցանքներէ, քաղաքական ոճրագործութիւնէ և պատիւի բանաբարութիւնէ զատ, ուրիշ ոճիրներու համար դատապարտուած և իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը ապրած երկու սեռէ 52 բանտարկեալներ՝ որոնց արձակմանը համար արգելիչ պատճառ մը չէ եղեալ ոստիկանութեան կողմէ։ Նաև հինգ բանտարկեալներ՝ որոնց պատժոյն պայմանժամը աւարտելուն երկու տարի մնացած է։ Մինչդեռ թերթերու յանցանքներու համար կերդրոնական բանտը ու Բերայի բանտը գտնուող 104 դատապարտեալներ։ Նոյն օրը արձակուեցան նաև պարտքի համար բանտարկուած 35 անձեր՝ որոնց պարտքերը պիտի հատուցուին Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած գումարով։ Ներկայ գտնուող պաշտօնատարները յորդորեր կարդացին արձակուած բոլոր բանտարկեալներուն նահանգներու կուսակալները, զօրաբանակներու ընդհանուր հրամանատարները և օտար տէրութիւնց քով գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղեցին կայս. պալատ։ Ատոնց ամէնուն ալ Վեհ. Սուլթանին բարձր գոհունակութիւնը հաղորդուեցաւ հեռագրով։

—Բանալիոյ Վէքթոր Էմմանուէլ թագաւորը շնորհաւորական հեռագիրը ուղղեց Վեհ. Սուլթանին.

Ինքն երախտագիտական անկեղծ զգացումներս կը յայտնեմ կայս. այն շնորհներուն համար որոնց մէկ նոր հաւատարիմ ապացոյց մը կը փութամ անկեղծօրէն երջանկութիւն մաղթել Ձեր Վեհափառութեան, նաև բարեկամական բարեմաղթութիւններս ընել, որուն համար բարեբաղդ կը համարիր ինքզինքս։ Թագուհին ալ կը մասնակցի իմ զգացումներուս և բարեմաղթութիւններուս։»

—Աւստրիոյ կայսրն ալ սա հեռագիրը ուղղած է.

«Ձեր Կայս. Վեհափառութեան գահակալութեան բարեբաստիկ օրուան առթիւ կը կրկնեմ անկեղծ բարեմաղթութիւններս Ձեր Վեհափառութեան երջանկութեանը ու կայսրութեան փառաւորութեանը ու բարգաւաճմանը համար։»

—Թուրք լրագիրները երկուքն իրենց թերթին մէջ Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ իրենց գրած յօդուածներուն մէջ մանրամասնորէն կը պարզեն երկրին քաղաքական, զինուորական, նաւային, կրթական, եկմատական, տնտեսական և գաղտնի տեսակէտներով ըրած հսկայաքայլ յառաջդիմութիւնները՝ Ն. Վեհափառութեան գահակալութեան բարեբաստիկ օրէն ի վեր։ Մասնաւորաբար կը շեշտեն սա կէտը և կ'ըսեն որ եթէ նկատողութեան առնուի այն պարագան թէ Վեհ. Սուլթանը Օսմ. փառապանծ Գահը բարձրացած ատեն Եւրոպայի քաղաքական հորիզոնը որքան մեծամեծ վէճերով ու չարութիւններով ծածկուած էր, և օսմ. կառավարութիւնը ի՞նչ դիրքի մէջ կը գտնուէր, յուսով կը հասկացուի թէ ո՛րքան դժուար ու փափուկ գործ մը էր թուրքերոյ քաղաքական յարաբերութիւնները կանոնաւոր վիճակի մը վերածելու համար ըլլալիք աշխատութիւնը։ Վեհ. Սուլթանը սակայն, իր իմաստութեամբը, խոհականութեամբը և հեռատեսութեամբը, յաջողած է թէ՛ օսմ. իրաւունքները ու շահերը պաշտպանել և թէ բարեկամական բարեւ յարաբերութիւններ հաստատել եւրոպական բոլոր մեծ ազգութեանց հետ։ Ն. Վեհափառութիւնը այս յաջողութիւնը ձեռք բերելէ ետքը, աշխատած է խաղաղութեան պահպանմանը և երկրին ամէն կերպով յառաջդիմութեանը։ Թուրք լրագիրները յոյս կը խօսին երկրին եւրոպական կապուածքը վրայ և կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը Օսմ. փառապանծ Գահը բարձրացած պահուն, երբոյն պարտքերէն զատ, երկու հարիւր երեսուն միլիոն ոսկի կանոնաւոր պարտք մը գտաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը յաջողեցաւ այդ գումարէն 105 միլիոն ոսկի դուրս ընել և մնացածէն ալ մինչեւ այսօր իրեն գլխաւորապէս քառասունըչորս միլիոն ոսկի հատուցուցաւ։ որով այդ 230 միլիոն պարտքէն 150 միլիոն ոսկին վճարուած է։ Թուրք լրագիրները կը յարեն թէ օսմ. արժէքներուն շատ բարձրացած են և ընդհանուր համարում կը վայելեն։ Նաև կ'ըսեն թէ Վեհ. Սուլթանը փոխառութեանց անհանգիստութիւնները նկատողութեան առնելով դրութիւն մը ընդունած է որ է եմմատոյցը հաւատարակռել երկրին հասոյթներովը։

—Թուրք լրագիրներու երկուքն թերթին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Զեկոյցը հրատարակուած էր.—«Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձը որ երկրին ու տէրութեան երջանկութեանը սկիզբն է, օգոստոս 19ի կիրակի օրուան հանդիսավոր կերպով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց նոյն օրը առաւեւտ ժամ 3ին առանց հմայգեստի, սովորականին համաձայն կատարել շնորհաւորական արարողութիւններ։ Նաև լուսավառութիւններն ալ նախընթաց օրինակներու համաձայն կատարուի

որոնք երբեք անգամ «Բաբիշհեմ» չօգ եաշա» գոչեցին։ Հեռագրությամբ նաև նահանգները որ վերոգրեալ երեք ոճիրներէն դատ ուրիշ ոճիրներու համար բանտարկուած և իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասը աւարտած դատապարտեալները ազատ արձակուին։

—Սամսոնի իշխան Միխալաքի էֆ. երբէկ շնորհաւորական ընդունելութիւն մը կատարեր է և բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։ Երբէկ գիշեր շքեղ լուսավառութիւններ կատարուեր են։

—Սոֆիայի կայս. գոմիսիոնութեան ատենապետին մէջ, երբէկ, շնորհաւորական ընդունելութիւններ տեղի ունեցեր և գիշերն ալ շքեղ լուսավառութիւններ կատարուեր են։ Նախարարապետ Պ. Բարովչէվով նոյն պաշտօնատեղը երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուեր է։ Մուֆթիին և ուրիշներ ալ շնորհաւորական այցելութիւն տուեր են։

ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ երբէկ գիշեր ամէն տարուընէ աւելի լաւ ու փայլուն կատարուեցան։ Եըլտըզի կայս. պալատան շրջակայքը ու պարտէզները անհամար կանթեղներով ու լապտերներով զարդարուած էին։ Տեղ տեղ Օսմանիէ և Մէճիտիէ պատուանշանները մեծադիր չինուած էին։ Գոյնզգոյն բիւրաւոր կանթեղներով զարդարուած։ Պէշիքթաշի ու Նշան Թաշի մէջ և շրջակաները՝ Մեծ–Եաղքոյսն, Նախարարներուն և պալատական պաշտօնատարներուն ապարանքները շքեղ կերպով լուսազարդուած էին։ Հրախաղութիւններ ու նուագածութիւններ կը կատարուէին և օշարակներ ու պղպղակներ կը բաշխուէին ժողովուրդին։ Փայլուն լուսավառութիւններ կատարած էին նաև Բեյրութի ու Շիւլիի կողմը բարձրատեղեաց անձնաւորութեանց ապարանքները, զօրանոցները, մասնաւորներու շէնքերը, Դալմաթիոյ սեղանաւորական ու առեւտրական հաստատութիւնները, Պոլսոյ կողմը կառավարական բոլոր պաշտօնարանները, բարձրատեղեաց անձնաւորութեանց ապարանքները, զօրանոցները, մասնաւորներու շէնքերը ու վանառատունները։ Նոյնպէս Գալաթիոյի ու Էրէնքէօյի կողմերը, Կղզիները, Մաքրիւղ և այլն։ Օրթաքիւղի ու Գուրուչէշմէի մէջ Բարձ. իշխանուհիներուն ապարանքները և ներքին, դատական ու ծովային գործոց նախարարներու բնակարանները, նաև Վասիրի երկու եղբարներուն վրայ պետական բարձրատեղեաց անձնաւորութեանց և անհատներու բնակարանները շքեղապէս լուսաւորուած էին, հրախաղութիւններ ու նուագածութիւններ կը կատարուէին և օշարակներ ու պղպղակներ կը բաշխուէին ժողովուրդին։ Վերին Վասիրի մէջ օտար դեսպանատան ամբարտոյտները ու պահակատները լուսաւորուած էին։ Խափկն էլ-Մահրուսա գրասենեակը որ Պէյքօզի առջև խարսխած է, լոյսերու մէջ ողողուած՝ և լեկտրական լոյսեր կ'արձակէր ամէն կողմ։ Ոսկեղջիւրի մէջ բոլոր մարտանաւերը ու նաւահանգիստը գանուող նաւերը բիւրաւոր լապտերներով զարդարուած էին։ Վերջապէս ամէն կողմ լուսավառութիւն, հրախաղութիւն և խրախճանութիւն։ Մախսուսէի ու Շիրքէթի Խայրիէի շրջանաւեր՝ բազմաթիւ ուղեւորներով՝ կ'երթեւեկէին Վասիրի մէջ։ Նաև ան համար շրջանաւներ, մակոյկներ, նաւակներ և այլն։

ՀԻՇԱՅԻ երկաթուղիին առաջին մասը Մէշիրիպէն մինչեւ Տէրա՝ աւարտած և փորձերն ալ կատարուած ըլլալով, առաջին կառախումբը՝ դրօշներով զարդարուած՝ շաբաթ իրիկուն Մէշիրիպէն Տէրա դացեր է՝ ընդհանուր խրախճանութեան մէջտեղ։ Ոչխարներ զոհուեր և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։ Կառախումբը նորէն Մէշիրիպէ դարձեր է։ Դամասկոսի կրօնական ու աշխարհական երեւելիները երբասագիտական ուղերձ մը մատուցած են կայս. պալատ։

—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Հիճազի երկաթուղին Անատոլուի երկաթուղիի գիծին միացնելու համար, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուի։ Անատոլուի՝ այսինքն Էսկիսիրի Գոնեայի գիծը, մինչեւ Համա երկարող գիծին վրայէն անցնելով, պիտի միանայ Հիճազի գիծին, որով ուխտաւորները պիտի կրնան Հայաստան փոխադրեալ կառախումբ նստելով Մէքքէ ու Մէտինէ հասնիլ։

—Հիճազի երկաթուղիի գիծին իւրաքանչիւր քիլոմէթրը 1424 ոսկիով պիտի շինուի։ Եւրոպա յանձնարարուած վարոնները, երկաթեայ գիծեր և այլն հեղհեղաբար Պէյրութ կը հասնին։

—Վեհ. Սուլթանը հրամայեց չքաղաքամէջ հաստատուել Հիճազի երկաթուղիին ծառայութիւն մատուցանողներուն աղբուելու համար։ Այդ չքաղաքամէջ մանչ և աղջիկ դաւակներ կրնան ժառանգել։ Մէկ կողմը պիտի գտնուի օսմ. զինանշանը ու տակը՝ վայրաբաժ մը։ իսկ միւս կողմն ալ սա արձանագրութիւնը։ — «Համիտիէ Հիճազ Թիմուր եոլնա խրամէթ վէ դայրէթլէրի կէօրիւլէն համիյէթմէնանէ մախսուս միտալեա մազր»։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Ինչպէս ծանուցուցաք, երբէկ, Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, կատարուեցան պետական վարժարաններու մրցանակաբաշխութիւնները։

—Բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղէն այս տարի քսաներկու լրջանաւարտներ առքդորի վկայական ստացան։ Ասոնց տասնըհինգ իսլամ են, երեքը հայ և միւսները յոյն ու հրեայ։ Այդ երեք Հայերն են Կարապետ էֆ. Ցովհաննէսեան որ Սիմով գաւառակին մէջ պաշտօնի կոչուած է, Միսաք Սարգիսեան՝ Բէյքթաշի և Յովհաննէս Թագուորեան Սեւերեկի մէջ։ Նոյն վարժարանի դեղագործական ճիւղէն ալ տասնըհինգ լրջանաւարտներ վկայական ստացած են։ Ասոնց չորսը իսլամ են, չորսը՝ հայ, վեցը՝ յոյն և մէկը՝ հրեայ։ Այդ չորս Հայերն են՝ Իսքէնտէր Մարգարեան՝ Պաղատայի, Յակոբ Յարութիւնեան՝ Հաճընի և Մկրտիչ Յարութիւնեան՝ ու Գրիգոր Սարգիսեան՝ Կ. Պոլսեցի։

— Անասնաբուժական վարժարանին նոր շէնքը՝ Պոլսոյ Գալատայի Թաղին մէջ, կատարելապէս նորոգուած ըլլալով, երբէկ բացումը կատարուեցաւ մեծ հանդէսով և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Ներկայ գտնուեցան անատուներու, հանքերու ու երկրագործութեան նախարար Սէլիմ փաշա Մէլհամէ և ուրիշ պաշտօնատարներ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ Անկլեանոցին մէջ ալ երբէկ, քառասնամեայ անոց տարեդարձ թլփատուեցան։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։ Նոյն հաստատութեան վարժարանին մրցանակաբաշխութիւնն ալ կատարուեցաւ։

ԱՆՈՑԵՆ ԶՈՒՐ.—Բեաղլխանէէն բերուելիք անոյշ ջուրերու համար կատարուած աշխատութիւնները աւարտեցան։ Մինչեւ ճէնտէրիի մեծ ընդունարանը բերուեցան ջուրերը՝ խողովակներու միջոցաւ և փորձերն ալ կատարուեցան։ Բանաշորս ժամուան մէջ 1200 խորանարդ մէթր ջուր պիտի մատակարարուի։ Մեծ ընդունարանը երկու մասի բաժնուած է և կրնայ 1300 խորանարդ մէթր ջուր պարունակել։ Այդ ընդունարանին մօտ կը գտնուի ջուրը բարձրացնող մեքենան։ Ջուրին առաջին անգամ հոսումը երբէկ կատարուեցաւ մեծ հանդէսով և բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

ՆՊԱՍՏՆԵՐ.—Երբէկ զանազան կողմերէ ուշաբի մաս, հայ ու դրամական պարգեւներ բաշխուեցան աղքատներուն։

—Բ. Դուռն ալ, երբէկ, դրամական պարգեւներ բաշխեց աղքատներուն։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Թիթատրոնի մէջ, երբէկ, սկսաւ օտար երկիներու հետաքրքրաշարժ նամակներուն փոխանակութիւնը։ Այդ առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան Վեհ. Սուլթանին համար։

—Կ. Պոլսոյ նամակատուներուն մէջ փոխանակուելիք քարթ-բոստներու համար 19 գրուիչներ անուանուեցան, որոնց վրայ՝ հեծեալ։ Ատոնք հարիւր յիսունական դրուշ ամսաթոշակ պիտի ստանան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Իւլայի երկրորդ ասպիճան արուեցաւ երկրագործական մասնագէտներու Խորհուրդին անդամ Ճէմիլ պէյի։ Մուֆթիզիի ատիճան՝ Ատանայի կուսակալութեան Թարգման Աւետիս էֆ.ի Սալիսէի ատիճան՝ Կ. Պոլսոյ առաջնակարգ վճռական Մէլէմէճեան Յակոբ էֆ.ի և Գալատիոյի առաջնակարգ վճռականներէն Կիւրիւնեան Աբրահամ էֆ.ի։

—Ատանայի նահանգին Տէֆթէրէմինը անուանուեցաւ Շեքարայի նախկին Տէֆթէրտար Էսհէմ էֆ.։

—Աֆիոն Գարահիսարի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ անուանուեցաւ Իլգէզանի նախնական դատարանին պատժական ճիւղին նախագահ Հասան էֆ., որուն յաջորդեց Շապին Գարահիսարի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Ճէմալէտտին էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Թոքատի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Նէշէթ պէյ։ Մէրսինի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանուեցաւ Բրէվէզայի նոյն դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Մէհմէտ Համտի էֆ.։ որուն յաջորդեց Հէնքէրիի նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական Եոնուս Մուհիսին էֆ.։ Ասոր ալ յաջորդեց Իրուագիտական վարժարանին շրջանաւարտ Բէհչէտ Հիլմի էֆ.։

—Ականակուռ Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձ. Ապտիւլհալիմ էֆ.ի, որդի Բարձ. Սիւլէյման էֆ.ի։ Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Փոն Տուտիէլա, Իմհոյ և Աուլէր փաշաներու։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մուսուլի տրքունի կալուածներու նախագահ Զիեա փաշայի և Ատանայի նահանգին Ռէյտիի անօրէն Ապուա էֆ.ի։

ԹՈՒՐԲԻՆ ԵՒ ՀՈԼԱՆՏԱ.— Վեհ. Սուլթանը, երբէկ, հեռագիր մը ուղղեցով Հոլանտայի Վիլհէլմինա Թագուհիին, շնորհաւորեց անոր ծննդեան տարեդարձը։

ԿԱՑՍ. ՇՆՈՐՀ.— Հայոց Փաշայի վերջին հրդեհէն Զէրքէս Բիւլտի էֆ.ի կինը ու երեք մանչ աղաքը Թշուառ մնացած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանը հրամայեց ատոնց մէկը՝ Միլթիէ վարժարանը ընդունելի և միւսը՝ Սուլթանիէ. երրորդն ալ տակաւին փոքր ըլլալով՝ իր մօրը քովը պիտի մնայ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՅՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ.—Բարիզէն ուրբաթ օրուան հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնթէն Ռամպուլիէի մէջ Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի պիտի ներկայանայ։

—Ռամպուլիէէն շաբաթ օրուան թէ ուականով կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Պ. Քոնթէն ներկայացեր է նախագահ Պ. Լուպէի որ զայն ճաշի հրաւիրեր է։

ԲԵՐԱՑԻ ԿԱՌԱՎԱՐԻՉԸ.— Վեհ. Սուլթանը գնահատելով Բերայի կառավարիչ Համտի պէյի բարւոք ծառայութիւնները, բարեհաճեցաւ Իմթիազի օսկի և արծաթ շքադրոշմները շնորհել Ն. Վասմանեանին։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Լէյման որ արձակուրդ ստացած է, յառաջիկայ հինգշաբթի ընտանեքով պիտի մեկնի Կ. Պոլսէն։

ԹԻՒՐԲԵՒՀԵԼԼԷՆ առեւտրական դպրոցի հիմնադրութեան խառն յանձնաժողովին հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ, հեղինէ պատուիրակները օսմ. պատուիրակներուն ներկայացուցին Աթէնքի մէջ պատրաստուած դաշնադրութեան ծրագիրը՝ իւրաքանչիւր յօդուածի համար բացատրելով իրենց կառավարութեան սկզբունքները և նկատումները։ Յանձնաժողովը հինգշաբթի նորէն պիտի գումարուի։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ սա զեկոյցը հաղորդած է.— «Պատրաստուելիք ծանուցանել հանրութեան թէ Պուլկարիոյ առողջապահական Խորհուրդին կողմէ օգոստոս 16/29 թուականով ստացուած որոշման մը համաձայն, Կ. Պոլսոյ ու շրջակայքերու ապարանքներուն Պուլկարիա մուտքը նորէն արգիլուած է, բայց հետեւեալներէն.— Ա. գործածուած հագուստներ ու ճոմակներ, վերմակներ և ամէն տեսակ գործածուած առարկաներ որոնք իբրեւ ապրանք կը հասնին։ Բ. Հին լաթեր ու քուրջեր, նոյն իսկ ջրաբալիական մաքնայով ճմլուած և հակի մէջ փոխադրուած իբրեւ ապրանք։ Գ. անասունի թարմ արտադրութիւններ, ինչպէս են ոսկոր, եղունգ, թաց ու չոր աղիք, չմշտախորդուած մորթ և այլն։ Վարակեալ տեղերէ (Ադրիանոպիոլ, Բոր. Սայիտ ու Զակաշիկ) բերուած և կամ այդ տեղերէն անցած ապրանքները Պուլկարիա պիտի ընդունուին այն պայմանով որ վարակեալ տեղէն առնուազն քսանչինգ օր առաջ հանուած ըլլան։ Պուլկարիա հասնելէ առաջ։ Նաև եւրոպական նաւահանգիստ մը ցամաք հանուելէ ետքը ազատ անցագիր ստացած ըլլան՝ նոյն նաւահանգիստին պատկանած ամբողջ երկրին համար։ Այդ ապրանքները պէտք է ունենան նոյն նաւահանգիստին առողջապահական վարչութեան կողմէ արուած վկայական մը՝ ցոյց տուող ապրանքներուն վայրը և ճամբայ հանուած թուականը։»

Պ. ԱԹԱԼԻՏԷՍԻ ՄԱՀԸ.—Բէօքեր Լոյս օգոստոս 27ի թիւին մէջ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդէ Ռէյտիի պաշտօնեայ Պ. Ժորժ Սթալիէսէի մահուան վրայ, որ Բէյքթաշ մէջ տեղի ունեցաւ, ինչպէս ծանոյց հեռագիրը.— «Առողջապահական խիստ միջոցներ ձեռք առնուեցան օսմ. ծխախոտի Ռէյտիին պաշտօնեայ Պ. Ժորժ Սթալիէսէի նեղկամամբ որ Սէն Ռոք հիւանդանոցին մէջ մեռաւ կասկածելի ախտանիշերով։ Մեռելին քով գտնուողները, հեռը ճամբորդողները և կառախումբին այն պաշտօնեաները ու սպասաւորները որոնք հիւանդը փոխադրած էին, երկուշաբթի օրը ազատեցան։ Մարմինը տարուեցաւ։ Սէն Լատիլասի հիւանդանոցը, ուր անոր թուքը եւայլն քննուեցան Տոքդ. Թիլոր Վէրէպէլիի կողմէ։ Բոժիշկը Ռոթի բազմաթիւ մրցրոպներու գոյութիւնը հաստատեց, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ մեռելը թոքի հիւծախտ կը առաջէր բաւական յառաջացած վիճակի մէջ։ Տոքդ. Վէրէպէլի միեւնոյն ատեն կասկածելի ուրիշ մրցրոպներ ալ գտաւ և նոյն իրիկունը այդ մրցրոպները ներքուստ կատարեց մուկերու և նապաստակներու վրայ, արդիւնքը տեսնելու համար։ Այսօր (երեքշաբթի) Տոքդ. Աթօ Բէյթրիք դիտողութիւն կատարեց։ Բազաքապետին տրուած տեղեկագիրը կը հաստատէ թէ վախճանելը մեռած է թոքի հիւծախտ և թէ ժառանգական յատկանշական տիպանիշեր չկան։ Պ. Ա թալիէս Պէյլին կ'երթար իր հիւանդութեան համար մասնագէտներու դիմելու, բայց ճամբան ապաղով մը և տակրուքիւն մը զգալով Բէյքթայի կայարանը եւլաւ՝ Արեւելեան ճեպընթացին պաշտօնեաներուն օգնութեամբը, բայց զգայագիրկ մնաց։ անմիջապէս հիւանդանոց տարուեցաւ, ուր սթափելով կրցաւ իր անունը ըսել։»

ՌՈՒՄԱՆԻԱ հինգ օրուան իջեցուց Կ. Պոլսոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած քարանթինան։

ԲՈՐ-ՍԱՑԻՏԻ մէջ, հինգշաբթի օրը, ժամաչխատ մէկ մահ պատահեցաւ։

ԵՐԿԱԹԻ չիները բարձրացեր են եւրոպական հրատարակներու վրայ։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ ՍՊԱՆԵՐ.— Գերմանացի Իմհոյ, Տուտիէլա և Աուլէր փաշաները, որոնք օսմ. կառավարութեան ծառայութեան մէջ մտած են, կայս. Թիկնապահ կարգուեցան։

Պ. ԲԱԻԼԻ ՍԹԷՖԱՆՈՎԻՉԻ վիճակը ուրբաթ օրը լաւ էր, սակայն դժբաղդաբար շաբաթ առաւօտեան վրդովիչ նշաններ տեսնուեցան։ Հիւանդը դող ու տենդ ունեցաւ և ջերմութիւնը մինչեւ 40.3 աստիճան բարձրացաւ։ Պ. Սթէֆանովիչ զահ մը ինքզինքը կորսնցուց, սակայն քիչ վերջը սթափեցաւ և իր շուրջը գտնուողները ճանչցաւ։ Տոքդ. Սլաթոն ուրբաթ օրը Բարիզէն ճամբայ ելած է Կ. Պոլիս գալու համար։ Վիրաբուժական գործողութիւնը դարձեալ յետաձգուեցաւ։ Բժիշկները տակաւին քիչ մը յոյս ունին, մանաւանդ եթէ հիւանդին վիճակը չծանրանայ՝ միւս երեկոյեան։ Ինչ ալ հիւանդանալով։

—Ցունաց Ս. Պատրիարքին հրամանով Ցէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ ամէն օր աղօթքներ կ'ըլլան Պ. Սթէֆանովիչի համար։

Ազգային Լուրեր

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 26րդ տարեդարձին առթիւ Մայր եկեղեցւոյ մէջ երէկ առաւօտ կատարած հանդիսաւոր մաղթանքին անմիջապէս ետքը, Ս. Պատրիարքը՝ ընկերակցութեամբ Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի՝ կայս. Պալատ գնաց, հայ ազգին հաւատարմական զգացմանց արտայայտութիւնը մատուցանելու։ Ն. Սրբազնութիւնը՝ Ցունաց և Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքներուն, ինչպէս նաև Պուլկարաց Էքզարքին և Հայ բողոքականաց ազգապետին և միւս հոգեւոր պետերուն հետ ապարոյազատ Իպրահիմ պէյի միջոցաւ պաշտ. ունեցաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայութիւնը ընդունելու, և արժանացաւ Կայս. մեծարանաց։ Ցունաց Պատրիարքը, իբրեւ հոգեւոր Պետերու երիցագոյնը, ամէնուն կողմէ խօսելով, բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւելատեսութեանը համար, որուն ի պատասխան Ն. Կ. Վեհափառութիւնը հաճեցաւ Իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնել եղած հաւատարմական արտայայտութեանց և բարեմաղթութեանց համար և հրամայեց Իր կայս. բարեւները հաղորդել Իր ամէն ազգի հաւատարիմ հպատակներուն։ Ի վերջոյ բոլոր հոգեւոր պետերը մատուցին իրենց գրաւոր ուղերձները։ Կայս. ընդունելութենէն ետքը, հոգեւոր պետերը այցելութիւն տուին նաև կայս. պալատի առաջին քարտուղար Վահ. Թահսին և սենեկապետ Հաճի Ալի պէյերու։

Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան 26րդ տարեդարձին առթիւ, երէկ, Մայր եկեղեցիի մէջ գահաբանական աղօթքներ կատարուեցան նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր, որ իր շուրջն ունէր եկեղեցական դասէն Տ. Մեսրոպ Սարքիսեան, Տ. Բարթուղիմէոս Զամչեան արքեպիսկոպոսները, Տ. Հմայեակ Դիմաքեան, Տ. Գաբրիէլ Ճէվահիրճեան, Տ. Գէորգ Երէցեան, Տ. Յովհաննէս Արշարունի եպիսկոպոսները և բազմաթիւ վարդապետներ ու քահանաներ։ Աշխարհական դասէն ներկայ էին Էլիաս էֆ. Զարեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Մինասեան էֆ. Սաթեան, Տիգրան էֆ. Մանուկեան, Ազգ. Պատրիարքարանի դիւանապետները և մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհրդոց, Տեսուչ Խորհրդոյ և Հոգաբարձութեանց անդամները։ Մայր տաճարը շքեղապէս զարդարուած և լեցուած էր խուռն բազմութեամբ մը։ Ժամը երեքը քառորդ անցած, եկեղեցիին զանգակները սկսան հնչուիլ, և Ս. Պատրիարքը շրջապատուած յիշեալ եկեղեցականներէն ու աշխարհականներէն՝ եկեղեցի իջաւ։ Բարեմաղթական արարողութիւնները սկսան «Թագաւորաց Աստուած» շարականով, զոր դպիրները երգեցին։ Ապրիլ մէկ քանի շարականներէ յետոյ, Նշանակիչ վարդապետ կարդաց աւուր պատշաճի գիրքը։ իսկ Տ. Յովհ. Եպիս. Աբշարունի կարդաց «Տուք զՂԿայսերն Կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյ» աւետարանը։ Ցետոյ Ս. Պատրիարքը բեմ ելնելով՝ Դանիէլ մարգարէին «Տէր կեցո զԹագաւորն և լուր մեզ» աղօթքը բարձրաձայն ընելով՝ բացատրեց թէ երեսուն դարերէ ի վեր Թագաւորաց և իշխանաց համար կ'աղօթենք միշտ։ Աղօթքը հպատակութեան նշան մըն է ազգերէն առ մեծն մատուցուած։ Աղօթքը նաև նշան է հաւատարմութեան և աղօթքով է որ հպատակը կը սպասէ այն բարիքներուն՝ զորս կ'ակնկալէ իր իշխանէն ու վերհպատէն։ Վերհպատը կամ Թագաւորը ամբողջութեան ներկայացուցիչը, գլուխն է, մարմոյ այն մասը որ՝ ամբողջ մարմինը պիտի կառավարէ։ ուրեմն անոր բարօրութիւնը միշտ պարտաւոր են աղօթել հպատակները։ Ցետոյ Ս. Պատրիարքը բարեմաղթութիւններ ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւելատեսութեանը համար, որուն ներկանները մասնակցեցան «Ամէն»ներով։ Ս. Պատրիարքը պահանջիչով մը փակեց արարողութիւնները։ Ցետոյ ներկայ հրաւիրեալները Ազգ. Պատրիարքարան եկան՝ ողջունավայել կերպով հիւրասիրուելու։

—Վեհ. Սուլթանին Գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, երէկ իրիկուն, Պատրիարքարանը ու Երուսաղէմատունը գեղեցկապէս լուսաւորուած էին։ Մայր վարժարանի աշակերտները Վեհ. Սուլթանին ձօնուած երգեր երգեցին և փոխանորդ Սրբազանը ընդունելութիւն կատարելով՝ բարեմաղթութիւն ըրաւ Վեհ. Սուլթանին արեւելատեսութեան համար։ Ս. Պատրիարքին, Տ. Բարթուղիմէոս Զամչեան և Տ. Մեսրոպ Սուլթանեան արքեպիսկոպոսներու բնակարաններն ալ, ինչպէս նաև ազգ. հաստատութիւնները շքեղապէս լուսաւորուած էին։

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳԻՐԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Բերա, Եէշիլ փողոց, թիւ 1

Տասերկուերորդ տարեշրջան
1901—1902 Դպրոցական տարի

Ուսումնարանը պիտի վերաբացուի յառաջիկայ Սեպտեմբեր 3ին։

Հրդուելութեան պայմաններուն և ուրիշ մանրամասնութիւններուն տեղեկանալ փափաքող ուսումնասէր պատուական ազգայիններէն կը խնդրուի՝ որ դիմեն Ուսումնարանը՝ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերը մինչեւ կէս օր։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Բերա, 11)24 Օգոստոս. 1901 3—3

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս ոք Քոնսթանթինոպլը)

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՔԻԼ, 1 սեպտ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ դրօշներով զարդարուեցան ու ընդանօթ արձակեցին մարզանք կատարող գերման նաւատորմը ու Քիլի նաւահանգիստը գտնուող օսմ. յածուրակը։

ԲԱՐԻԶ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձին առթիւ օսմ. դեսպան Միւնիր պէյ, էֆ օրէն վերջը, ընդունեց օսմ. հպատակներու շնորհաւորութիւնները։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԽԷԻՎԸ

ԲԱՐԻԶ.— Եգիպտոսի Խէիվը հոս հասաւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԲԱՐԻԶ.—Նախարարապետ Պ. Վալդէք Ռուսօ և արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէ խորհրդակցեցան Ռուսիոյ կայսեր Ֆրանսա կատարելիք ուղեւորութեանը վրայ։ Նախագահ Պ. Լուպէ ու բոլոր նախարարները սեպտ. 17ին Տիւնքէրք պիտի երթան և հետեւեալ օրը Քասթիլի չոքեանաւով ճամբայ պիտի ելնեն Զարը դիմաւորելու։ Հաւանական է, որ ութուսիսյ կայսրը ու կայսրուհին սեպտ. 20ին զատոյտ մը պիտի կատարեն Քոմբիէնիէն չորեքշաբթի և Բարիզ պիտի երթան։ Սեպտ. 21ին Նոյնն Վեհափառութիւնները մասնաւոր կառախումբով ճամբայ պիտի ելնեն և սահմանագլուխը պիտի անցնին Բանեի-սիւր Մոզելէն։

ՍՊԱՆԻԱ

ՍԷՆ-ՍԷՊԱՍԹԻԷՆ.— Քարէոր մէջ հրատարակուած յօդուածի մը հետեւանքով որ խստիւ կը քննադատէր սպանական նաւատորմին նաւաստիները, առանց թշնամանելու, նաւային սպաներ ու զինուորներ նոյն լրագրին խմբագրատունը խուժեցին։ խմբագիրներուն հետ կռիւ մը ծագեցաւ։ Երեք նաւաստիներ և խմբագիր մը վիրաւորուեցան։

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՊՈՒԲԲԻՇ.— Ռումանիոյ Թագաւորը ու Թագուհին, էֆ օրէն վերջը, Ռումպոյ ուղեւորեցան։

—Ռումանական շրջանաւերու երթեւեկութիւնը այսօր վերսկսաւ։

ՏԱՆԻՄԱՐՔԱ

ՔՈԲԷՆՀԱԳ.— Թագաւորը, էֆ օրէն վերջը, ընդունեց երկրին գրեթէ բոլոր քաղաքական ներկայացուցիչները որոնք ներկայացած էին շնորհակալութիւն մատուցանել Թագաւորին՝ նախարարութիւնը փոխուելուն համար։ Թագաւորը պատասխանելով յոյս յայտնեց թէ այդ փոփոխութիւնը, որ ժողովուրդին մեծամասնութեանը բաղձանքներուն կը համապատասխանէ, պիտի օգնէ երկրին փրկութեանը։

(Աժանս Նասիոնալ)

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ԲԱՐԻԶ, 1 սեպտ.— Վեհ. Սուլթանին գահակալութեան տարեդարձը փայլուն կերպով տօնուեցաւ։ Օսմ. դեսպանատան մէջ դեսպան Միւնիր պէյ ընդունեց օսմ. գաղթականութիւնը և գաղաքականութեան, մամուլի ու սեղանաւորութեան պատկանող բազմաթիւ անձնաւորութիւններ։ Ներկայ էին նաև Ֆէրիք փաշա, Միւնիր փաշա, Սալվ փաշա և Ալիդ պէյ։ Եգիպտոսի Խէիվ. ալ ներկայացուցիչ մը դրկած էր։ Գրչերը օսմ. դեսպանատունը չքեղապէս լուսաւորուած էր էլեկտրական լոյսով։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ.—Բրեթորիայէն կը հեռագրեն թէ Պոէրները յաջողեր են քանդել պաշար բերած կառախումբ մը՝ Վաթերվալի մէջ։

ԲԱՐԻԶ.—Լա Հէյի իրաւաբան տեսանին անդամներէն ոմանք որոշեր են հրաժարիլ, բաղաքելու համար Թրանսվալի մէջ Անգլիոյ հեռեւած քաղաքականութեանը դէմ։

ՖՐԱՆՍԱ

ԲԱՐԻԶ.— Կրօնական տեսչութիւնէն արտօնութիւն խնդրող կրօնական միաբանութեանց թիւը չատ քիչ է։ Այդ միաբանութիւններէն՝ հինգ և կիներէն ալ երեսունը արտօնութիւն ուզած են։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԲԱՐԻԶ.— Բէռլինապուրկէն կը ծանուցուի թէ Գերմանիոյ ու Ռուսիոյ կայսրերուն Տանցիկի մէջ տեսակցութիւնը որ և է քաղաքական կարեւորութիւն չունի։

1803
IMPERIAL
ԻՄՊԵՐԻԱԼ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ԸՆԴՐԵՄ ՀՐԴԵՀԻ
Հաստատեալ ի Լոնտոն 1803 թն
Դրամագլուխ Ա. Ո. 2,900,000
Վնասուց հատուցուած 16,000,000
Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ ապրանք, շէնք և այլն խիստ չափաւոր գիներով
Դեր-գործակատար Լիազօր գործակ. Թուրքիոյ
ՖՈՍԻՈՆ Տ. ԳՈՒՐԹԷԼԻ Շ. Բ. ԳԼԻՖԹԼԷ
Գալաթիա, Ինայէթ Խան

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ս. Կարապետի վանուց Կեսարիոյ

Վարժարանը՝ զոր 1888ին հաստատած էի Կեսարիոյ Ս. Կարապետի վանուց մէջ, տասնեւչորս տարիներէ ի վեր անընդհատ շարունակելով՝ բարձրագոյն վարժարանի դիրքը ստացած և ցարդ ազգին ընծայած է 43 շրջանաւարտներ՝ որոնց ոմանք բժշկութեան և մեքենագիտութեան, և ոմանք ալ դատաստութեան, վաճառականութեան և արհեստներու կը հետեւին։

Այժմ վարժարանիս մէջ կ'աւանդուին. հայերէն, օսմաներէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուներ.— կրօնագիտութիւն, Պատմութիւն, Աշխարհագրութիւն հայրն, հայրն, Իրաւագիտութիւն, Տնտեսագիտութիւն, Առողջաբանութիւն, Բնական և Զարմական գիտութիւնք ամէն ճիւղերով, Նկարչութիւն (սեւ գրիչ, իւղաներկ)։

Թաշկաւոր աշակերտի մը տարեկան թաշակն է 11 լիր. օսմ. երկու վեցամսէն վճարելի 5½ ական լիրա կանխիկ, եւ մի անգամի համար ալ կէս լիրա մուտքի տուրք կ'առնուի։

Ուսուցչական մարմինը կազմուած է փորձ եւ հմուտ անձերէ՝ որոնց ամէն մէկը իրեն յանձնուած ճիւղը կը մշակէ եւ կ'աւանդէ ուսանողաց։

Թաշկաւորք՝ միայն անկողին, զգեստ, ճերմակեղէն եւ այլն այս տեսակ անձնական պիտոյքը իրենք կը հոգան. իսկ դրսեցոյ պիտոյք վարժարանի կողմէն կը տրուին։ Հեռաւոր քաղաքներէ եկող թաշկաւորք՝ եթէ ուզեն, իրենց արձակուրդը կրնան անցընել վանքին մէջ. եւ սաստ համար իրենցմէ որ եւ է փոխարինութիւն չի պահանջուիր։ Օրը

ՐՈԶԷՐԴ ԲՈՒԼԷՃ

Սոյն Բոլէճ, հաստատեալ կայս. Բարձր Իրատէով, կայսմակերպեալ է Եւրոպեան ու Ամերիկեան նոյն օրինակ հաստատութեանց նման, ունենալով նշանաւոր դասատուաց կաճառ մը, որով կը կառավարուի. նաև ընտիր և յաջողակ ուսուցիչներ Հայերէն, Պուլկարերէն, Գաղիերէն, Գերմաներէն, Ցուրերէն և Թրքերէն լեզուաց համար Ունի 8000 հատորներէ բաղկացեալ երկրաբանական, հանքաբանական, կենդանաբանական և բուսաբանական հաւաքածոներ և բնագիտական, տարրաբանական, բնախօսական և այլ բազմաթիւ գործիներ:

Բոլէճին նպատակն է ժամանակիս պահանջմանց համաձայն, բարձրագոյն կարգի կրթութիւն մը տալ իրեն դիմող երիտասարդաց. նոր տնօրինութիւնք եղած են բնական գիտութեան դիւրութիւններ ընծայելու համար:

Բոլէրդ Բոլէճի մէջ աւանդեալ գրական և գիտական ուսմանց լեզուն Անգլիերէն է. սակայն իրաքանչիւր ուսանող պարտաւորեալ է ուսանիլ իր մայրենի լեզուն և տեղական պատմութիւնը: Հայերէն լեզուի և Դպրութեան համար գծուած է ուսման կատարեալ ընթացք մը, որուն պիտի հետեւի իրաքանչիւր հայ ուսանող:

Հաստատութեան հոյակապ և քարաշէն շէնքերը կառուցուած են ի Բուլէլի Հիսար, Վոսփորի Եւրոպական կողմը գըտնուող բարձրութեան եռուք բլրի մը վրայ, որուն գիրքը Վոսփորի ափանց վրայ գեղեցկագոյնն և ամէնէն առողջարարը համարուած է:

Բոլէճին յաջորդիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտեմբեր 15ին: Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել առ Տնօրէնութիւնն, ի Բուլէլի Հիսար:

Փափագողներ Գոլէճին յայտագիրը կրնան ստանալ Պայպլ Հաուզ Մը. Բիթէն և Բերա Մը. Պէյքրի վաճառատունէն:

754 11—24

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԲԻՐԷԱՅ
Ս. ԵՒ Թ. ԵՒ Ա. ՄԵԳԱՔՕԱ
ԳԻՆԱՐԻ ԳԻՐՄԱՐԱՆԻՆ

Պատիւ ունինք տեղեկացնելու Օսմանեան կայսրութեան մէջ գտնուած մեր բոլոր յաճախորդներուն, որ մեր ապրանաց վաճառման համար ԸՆԴՀ. ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ մը հաստատած ենք, Զալաթիա, Մովսանէ հատտէսի Զալաթա-Խան Թիւ 9, Տնօրէնութիւնը յանձնելով մեր լիազօր ներկայացուցիչ

Գ. ՍԹԻԼԵԱՆՈՍ ՍԱՑԵԱՆԻՐ

Հետեւաբար կը խնդրենք մեր պատուաբժան յաճախորդներէն նշանակել վերոյիշեալ հասցէս, ուր յառաջիկային ապրանքները պէտք է ըլլան, Մեր արտադրութեանց ունեցած համբաւին և մեծ վաճառման հետեւանքը, կեղծերը խիստ շատ են, բայց դիւրին է խարդախութիւնը երեւան հանել, բաւական է որ գնողը պահանջէ թուղթերէն, յունարէն և ֆրանսերէն լեզուաւ պատրաստը, որ կը կրէ կայս. պատանի քիմիագետ Գ. Ս. Լ. Սենպրոսի կնիքը և ստորագրութիւնը. պանտրոլը էթիքէթին վրայէն կը սկսի, և շրջին բարակ քարսիլը կը ծածկէ, նաև մեր ստորագրութիւնը կրող ուրիշ մէկ պանտրոլ մը սոյն քարսիլին բոլորտիքը փակցուած է: Միեւնոյն պարագային չենք մոռնար նաեւ յիշեցնելու մեր յաճախորդներուն որ մեր գործարանը միմիայն գոնեաք արտադրելու մասնագիտութիւնը ունի:

12—36 Ս. ԵՒ Թ. ԵՒ Ա. ՄԵԳԱՔՕԱ

ԲԱՐՁՐԱԴՈՇՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Պարսիզակ

Վաղժամանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 11ին Դշ. (Ն. Տ.): Գիշերօթիկ աշակերտներ կը վճարեն տարեկան 16 ոսկի Օսմ., 8 ոսկի Սեպտեմբեր ամիսին և 8 ոսկի ալ Յունվարի մէջ:

Աւելի տեղեկութիւններու համար դիմել վարժարանիս գործակալ Գէորգ էֆ. Գարմիրեանի, Թիւ 10, Բուլիա խան, Գիւրքճիէր, Մեծ Շուկայ, Պոլիս:

14—15

ԻՆՉ ԿԵՐՑՆԵՍ ՏՂԵԿԻՍ

Տղաք երբ հինգ վեց ամսու ըլլան, մայրերը անոնց լաւ սննդարար ուտելիք գտնելու հետամուտ կ'ըլլան, ինչ որ շատ բնական է, ըստ որում, մայրական կաթը որչափ ալ առատ ու զօրաւոր ըլլայ, այլեւս անբաւական կը դառնայ տղաքն ուժովցնելու, երբ վեց ամսու ըլլան անոնք: Բարիզի ամէնէն հռչակուած բժիշկը Տքթ. Ֆալիէռ, նկատողութեան առնելով այս կարեւոր խնդիրը, երկար փորձերէ ու զննութիւններէ վերջ, յաջողած է հնարել տղոց համար առաջին կարգի սնունդ մը, ԾՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻ անուամբ, որ Բարիզի, Լոնտոնի և Վիէննայի Բժշկական Համալսարաններէն դնահատուելով, բոլոր քաղաքակիրթ աշխարհին մէջ ընդհանրացած է: ԾՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻը չօքոլատ պէս խիստ քաղցրահամ է և միեւնոյն ժամանակ վերջին աստիճան սննդարար ու կազդուրիչ. մայրական կաթին կրկին անգամը սնունդ կը պարունակէ, դոր ուտող տղաք կը սնանին, կ'ուժգնան, կ'ամրանան և կը կայտառանան, շուտով ոտքի կ'ելլեն և առանց հիւանդանալու ակռայ կը հանեն:

Հաղարաւոր օրինակներ կ'ապացուցանեն որ ԾՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌով մեծցող տղաք, քաջագոյն, ուժեղ, զօրաւոր և կայտառ մարդիկ եղած են ապագային:

Ամէն հասակի անձինք անհրաժեշտ է որ գործածեն այս սքանչելի սնունդը: Մանաւանդ ծերեր, հիւանդութենէ ապաքինողներ, ծծմայրեր ու նիհարներ, որոնց վերջին աստիճան ոյժ, սնունդ և կորով կու տայ:

ԾՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԻը կը ծախսի Կ. Գալատայ և գաւառներու մեծ դեղարաններուն ու դեղի մթերանոցներուն մէջ

28—26

ՄԱԹԻՔՕ ՏԷ ԿՐԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿ.
ԴԵՂԱԳՈՐԾ Ի ՓԱՐԻԶ
MATICO de GRIMAULT & Cie

ՄԱԹԻՔՕՅՈՎ ՆԵՐԱԿՈՒՄ

Մի միայն Բիրսուի Մաթիքօի տերիւով պատրաստուած այս ներարկում մէկ քանի տարուան մէջ տիեզերական համբաւ ստացած է: Կը դարմանէ քիչ ժամանակի մէջ ամէնէն յամառ մրզատապները:

ՔԱՐՍԻԼԻ ՄԱԹԻՔՕ

Նախուսափելի արդիւնք սերմնահոսութեան դարմանման համար, առանց երրէք յոգնեցնելու տանջանք, ինչպէս կ'ընեն բուսեղոյզ թէմի քարսիլներ: Կը գործածուին նաեւ հինցած հիւանդութիւններու համար:

Փարիզ, 8, Վիվիէն փողոց, և գլխաւոր դեղարանաց մէջ:

A.

ԱՐԻՍ ԵՒ ԸՆԿ

ՇՈՓԵՇԱՐԻ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԵՒ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԱԾԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թանisաֆալէ

ՎԱՃԱՌԱՆԻԵ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ ու Եւրոպայի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամենանուրբ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ:

Տեսակի ազնուութեան մասին Եւրոպական ամենամեծ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց ժամանութիւնը: Փաստաթղթերուն քաջալերը ձրի կը ղրկուի:

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել կ. Գալոյոյ մէջ Օրոստի Պաք և կ Իսմէթեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմոյշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով.

ԲԱՐԻԶ.—	Գ. Գ. Լաքառիէ Որդի եւ Ընկ. 28.—Ռիւ Շաքօտէօն:
ԳՈՄՈՒՇ.—	Գ. Գ. Ապքար եւ Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—	Գ. Մ. Գալֆեան.
ԳԱՀԻՐԷ.—	Գ. Հ. Ռոզանժալ.
ՌՈՒՍՃՈՒՔ.—	Գ. Գ. Կ. Ինճիճեան Որդիք.
ՎԱՐՆԱ.—	Գ, Կէռոն Արտինի
ՋՄԻՒՌՆԻԱ.—	Գ. Հայնրիխ Վառնրնկ.
ՄԵ ԱՆԿ.—	Գ. Տիրս Ֆէրնանտէզ.
ԻԻՍԿԻԻԻ.—	Գ. Մ. Գաֆուսաս.
ՊԷՅՐՈՒԹ.—	Գ. Ֆրանսիս Նիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՒՆ.—	Գ. Գ. Գեորգեան եղբարք.
ՏՐԱԶԻԶՈՆ.—	Գ. Արիս Կ. Ինճիճեան.
ՍԵՐԱՍՏԻԱ.—	Գ. Գ. Վ. եւ Ս. Մեծատուրեան.
ԻԶՄԻՏ.—	Գ. Յակոբ Մոմճեան.
ՌՈՏՈՍԹՕ.—	Գ. Յակոբ Բէօլատալ.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒԱԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Բրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(90 տէֆտէր 1310)

Գործակալ, Զալաթայ մէջ
Գ. Ալպէր Սիմսնս
Յակոբեան խան, Վոյվոտա փողոց
Թիւ 67

ԱԿԱ ՀՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ցկիսրութեան կիսգոնատուներէն դա ԱՐԻՍ ԵՂԷՆ խան, Գալաթա քօյ Զալաթիա

Գործակալ, Գոլոյոյ կողմը
Օսմ. Զանգլայի մասնաճիւղը
Եղէնի Ճամի հանրաց փողոց,
Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Գալոյոյ կողմը Գ. Ի. Զասօխ
Մարգուճնըլար, Զաղչըլը խան, Թիւ 21

194

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՕԼԷՃ
ՑԻԻՍԿԻԻՏԱՐ

Սոյն քոլէճի վերաբացումը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 4)17ին: Գիշերօթիկ աշակերտուհիք կը սպասուին սեպտ. 3)16ին:

Աշակերտաց ընդունելութեան համար պէտք է դիմել նամակաւ առ տնօրէնուհին, Տոքթ. Բաթրիկ, Պոլիս, ամերիկեան Պայպլ Հաուզի միջոցաւ, կամ սեպտ. 1)14ի վերջը վարժարան դիմելով. 9—12

ԼԱ ՍԻՐԷՍԻՆԷ
ԿԵՆՏՐՈՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԿ.
Ամենաբին Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութիւն
Switzերլանդիա յՍերոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլլիէ փողոց (Գաւվոտ էֆ զ'Իդալիէնի անկունը):

Զուտ փոխադարձ շահերը կը պատկանին ԸՆԿ. ԱՄԲՈՂՋ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ:

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պարտաստ գումարն է Մեկ Միլիարտ 359 Միլիոն ֆր.: Ապահովագրութիւն որ կը բռնէ 6,230,000,000ֆր.: Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիարտ 660 միլիոն:

Նիի ԵՈՐՔի ընդհանուր ապահովագրութիւնը (բոլիս) աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կընծայէ ապահովագրեալց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագիրները: Նիի-ԵՈՐՔի ապահովագրեալ ասպիկի չէ բնաւ, և յանձնաձեռնականէն սկսեալ կերաշխաւորէ արկեալ. բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր պայմանները և մահուան ամէն տարբերութիւնները: առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պարագային: Ապահովագրեալներուն կու տայ տարի ժամանակ ի ծախսաւորութիւններ ընել, որոնց գումարը նշանակուած կրնայ կոնտրատ Ապահովագրութեան մասնակցելի մէջ: առաջին տարիներէն սկսեալ, ապահովագրողներուն համար իրաւունք անկում չկայ: Ընդհանուր ապահովագրիր Իմանալի ի դէպ մահու ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մանրամասնութիւններով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ գրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով: Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ.

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ֆ. ՈՒ. ՀՈՒԻՏՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Գենիչ-Գաղուրլուք
Գ. ՋՈՒՀԱՅԵՆ

192
Վոյվոտա Վիքթորիա խան փողոց Գալաթիա

ROYAL VICTORIA
HAIR RESTORER
ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ
ԱՆԿԱՐԻՊԵԼԻ ԴԵՂ.

ՄԱԶԵՐԸ, ՄՕՐՈՒԹԸ ԵՒ ՊԵՒՔ ՈՒԺԱՎՃՆԵԼՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ՏԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԻՐԵՆՑ ԲՆԱԿԱՆ ԳՈՅՆԸ

Այս դեղը ներքամակերը կանհետացնէ երբ անգամ մը գործածէք զայն. անմոքցելի դեղ մըն է: Մաքուր և փայլուն կը պահէ մազերը. չիր մը կը բաւէ անոր ազդեցիկ յատկութիւնները երեւան բերելու համար: Անոր գործածութիւնը ախորժելի է և հերթափոխութիւնը կ'արգիլէ: Ասոնցմանէ այլ ստոյգ արդիւնքներ կ'ունենայ: Բնական փայլ մը կուտայ մազերուն: Այս դեղը ներկ մը չէ բնաւ: Փափաքուած արդիւնքը ընդհանրապէս 10—15 օրէն ձեռք կը բերուի: Անոնք որ ծանր հիւանդութիւններէ կ'ապաքինին, մտաղբաղութիւններ ունին, այն կիները՝ որոնք իրենց զաւակին կաթ կուտան և այն անձերը՝ որոնք մեծ յոգնութեանց ենթարկուած են միշտ, մազերնին կորսնցնելու ենթարկուած են միշտ. մանաւանդ այս պարագաներուն մէջն է որ Royal Victoria hair restorer, ՄԱԶԵՐՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉը մեծ ծառայութիւններ մատուցանելու կոչուած է, կը բաւէ անգամ մը փորձել, պայն գործածելու համար միշտ: Գործածման եղանակն է չիրը երեքցնել և փոքր ըստուգանով մը օրը անգամ մը չիր մազերուն արմատները: Փափաքուած արդիւնքը ձեռք բերելէ յետոյ՝ կը բաւէ երեք անգամ գործածել շաբաթը: Այս դեղը կը ծախսուի առաջնակարգ դեղարաններու մէջ միայն: Օսմ. կայսրութեան և Եգիպտոսի մէջ միակ գործակալն է Իսմէթ Բարուանա, որուն վաճառատունը կը գտնուի Կալաթա Վոյվոտա պահպանարանին քով, Կալ-թա—Շիշլի թրամուէյի գծին մօտ, Թիւ 95—96. Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախսուին նաեւ անգլիական և ամերիկեան պատրաստ դեղեր:

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԼԱՌՈՒՍ

Ամէնէն կատարեալը, ամէնէն նորը, լաւագոյնը, եւ բոլոր Ֆրանսական ճանրագիտարաններուն ամէնէն լաւ պատկերազարդուածը:

Նոր պատկերազարդ Լառուսը որ Ֆրանսայի մէջ խիստ մեծ յաջողութիւն մը ունեցած է, նպատակ ունի գոհացում տալ այն անձերուն որոնք կը փափաքին ունենալ փոքր թուով հատորներով, լրջի կատարեալ և իրականաբար նոր հանրագիտակ բառարան մը: Ամենաւոր գրագէտներէ և գիտուններէ շարադրուած, նկատի առած է գիտութեանց և հմտութեան ամէնէն վերջին հիմերը, մարդկային գիտութեանց ամէն ճիւղերուն մէջ: Միանգամայն կը պարունակէ բազմաթիւ պատկերներ ամենամեծ իրամբով գտուած (նշանաւոր անձերու, արուեստի և հոյակապ շինուածներու, տարազներու և թիթերու, երկրաչափական պատկերներու, կենդանիներու և տունկերու, սեւ և գունաւոր աշխարհագրական քարտէսներ):

Նոր պատկերազարդ Լառուսը 16 երեսնոց, իւրաքանչիւրը 50 սանթիմի տեսարներով կը հրատարակուի, և 1897 Ապրիլ 1էն ի վեր շաբթէ շաբաթ լոյս կը տեսնէ: Առ նուազն 400 տեսար պիտի ըլլայ, որոնք 7 հատոր պիտի կազմեն. բաժանորդները կրնան եթէ նախամեծար համարին, գործը ընդունիլ 10 տեսարէ բաղկացեալ անկազմ սեռիներով, անկազմ կամ կազմուած հատորներով, իրենց հրատարակութենէն վերջ: Առաջին երեք հատորները արդէն ծախսուեցեն:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութիւնը հետեւեալն է. { 190 ֆրանք առանձին տեսարներով կամ սեռիներով եւ կամ ոսկեզարդ հատորով / 235 ֆրանք կազմուած հատորով, (demi chagrin), կարմիր, սեւ կամ կանանչ:

Վճարումը կ'ըլլայ (Բարիզի վրայ մանեատներով) չորս անգամէն, իւրաքանչիւրը հաւասար, այսինքն վեց ամիսը անդամ մը, պայմանաւ որ առաջին վճարումը ըլլայ ստորագրուած պրը:

Պայմանաւոր բաժանորդագրութեան գրութեամբ, ստորագրուողը գերի կը մնայ ապագայ գիրքերու գործարգանութիւնքէ, նոյն իսկ եթէ աւելի պրանքներ ալ հրատարակուին: 587

ԳՐԱՍՈՒՆ ԼԱՌՈՒՍ, Բարիզ, Մօնբարնաս փողոց, թիւ 17: Անգրագրին 16 երեսնոց ... մը՝ իրր նմոյշ պիտի ղրկուի ձրիաբար:

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ի ԽԱՂՁԱՏՈՒՐՔԻ ԵՒ ԱՅԼ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՍԻԱՆԱԲՈՒԹԻՒՆ
396 ՄԵԾ ԹՈՒՂՈՒ ԲԵՐԷ 396
(Ծանօթ գարեբուռան վրայի յարկը, նիւթ Զրպարեանց դիմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ: ամենաստուգակ ... մարդիկ կը պատրաստեն, որոնք և նոր ... դիմի ... գրա տարին. ... Ամենաբարձր ... Ամենաբարձր ... Ամենաբարձր